

RAPORT ANTAL

POTENCJAŁ RELOKACYJNY ŁODZI I REGIONU

GRUDZIEŃ 2018

**THE RELOCATION POTENTIAL
OF ŁÓDŹ AND THE REGION**

DECEMBER 2018

antal

THE VALUE OF
SPECIALIZED TALENTS

Spis treści

WPROWADZENIE		4
CZĘŚĆ 1	WSTĘP	5
1.01	Potencjał kapitału ludzkiego w Łodzi i Regionie	6
1.02	Malejące bezrobocie w Łodzi i szersze możliwości rozwoju	7
1.03	Silna lokalna ekonomia	8
1.04	Nowe Centrum Łodzi - atrakcyjna lokalizacja dla firm	10
CZĘŚĆ 2	MOBILNOŚĆ ZAWODOWA	12
2.01	Mobilność zawodowa i przyczyny zmiany pracy w Polsce	14
2.02	Warunki, jakie powinna spełniać atrakcyjna oferta pracy	16
2.03	Gotowość do relokacji w branży SSC/BPO	17
2.04	Główne czynniki atrakcyjności miast pod kątem relokacji	18
CZĘŚĆ 3	ANALIZA CZYNNIKÓW WPŁYWAJĄCYCH NA RELOKACJĘ DO ŁODZI	20
3.01	Rosnąca atrakcyjność Łodzi pod kątem relokacji	22
3.02	Łódzki koszyk dóbr i usług na tle innych ośrodków miejskich	23
3.03	Postrzeganie Łodzi	26
3.04	Wpływ zwiększonej zdolności Łodzi na realizację procesów rekrutacji	27
CZĘŚĆ 4	POTENCJAŁ REEMIGRACJI ABSOLWENTÓW ŁÓDZKICH	28
4.01	Relokacja reemigrantów	30
CZĘŚĆ 5	ŁÓDŹ OKIEM RELOKOWANYCH PRACOWNIKÓW	32
CZĘŚĆ 6	ZACHĘTY I BARIERY RELOKACYJNE	36
6.01	Zachęty relokacyjne	38
6.02	Bariery relokacyjne	39
CZĘŚĆ 7	ATRAKCYJNOŚĆ RELOKACYJNA ŁODZI	40
7.01	Infrastruktura sportowo-rozrywkowa	42
7.02	Nadchodzące wydarzenia	43
CZĘŚĆ 8	POJEDYNEK	44
8.01	Nowe Centrum Łodzi vs. Służewiec Biurowy	46
8.02	Inwestycje biurowe w Nowym Centrum Łodzi	47
CZĘŚĆ 9	PORADNIK DLA PRACODAWCY	52
9.01	Gotowość do relokacji do Łodzi, a obecne miejsce zamieszkania	53
9.02	Oferowanie kandydata a relokacja	54
PRZYDATNE KONTAKTY		55

Table of contents

FOREWORD		58
PART 1	INTRODUCTION	59
1.01	Capital potential in Lodz and the Region	60
1.02	Decreasing unemployment in Lodz and wider development opportunities	61
1.03	Strong local economy	62
1.04	New Centre of Lodz – attractive location for companies	64
PART 2	OCCUPATIONAL MOBILITY	66
2.01	Occupational Mobility and reasons for changing jobs in Poland	68
2.02	Conditions that should be fulfilled by an attractive job offer	70
2.03	Readiness for relocation in SSC/BPO sector	71
2.04	The main factors of attractiveness of cities in terms of relocation	72
PART 3	ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING RELOCATION TO LODZ	74
3.01	Growing attractiveness of Lodz in terms of relocation	76
3.02	The Lodz basket of goods and services compared to other urban centers	77
3.03	Perception of Lodz	80
3.04	Impact of Lodz’s increased ability to implement recruitment processes	81
PART 4	THE POTENTIAL OF RE-EMIGRATION OF LODZ’S GRADUATES	82
4.01	Relocation of re-emigrants	84
PART 5	LODZ IN THE EYES OF RELOCATED EMPLOYEES	86
PART 6	RELOCATION INCENTIVES AND BARRIERS	90
6.01	Relocation incentives	92
6.02	Relocation barriers	93
PART 7	RELOCATION ATTRACTIVENESS OF LODZ	94
7.01	Sports and entertainment infrastructure	96
7.02	Upcoming events	97
PART 8	DUEL	98
8.01	New Centre of Lodz vs. Office Służewiec	100
8.02	Office investments in New Centre of Lodz	101
PART 9	GUIDE FOR THE EMPLOYER	106
9.01	Readiness to relocate to Lodz and the current place of residence	107
9.02	Offers for candidates and relocation	108
USEFUL CONTACTS		109

Wprowadzenie

Celem przygotowania niniejszego Raportu jest dostarczenie łódzkim pracodawcom oraz nowym, potencjalnym inwestorom wiedzy o rynku pracy w kontekście relokacji pracowników do Łodzi.

Raport pozwala odpowiedzieć na pytanie, czy nowi inwestorzy oraz lokalni pracodawcy mogą podczas rekrutacji liczyć na zasoby ludzkie spoza Łodzi i w jakim zakresie. Wskazuje także, w jaki sposób dualność biznesowa Warszawy i Łodzi, dzięki bliskiej odległości przekłada się na nowe szanse dla rozwoju firm.

Eksperti Antal przeanalizowali szereg danych. Zaprezentowano raporty rynku pracy opisujące aktywność specjalistów i menedżerów na rynku pracy, opracowano analizy statystyczne na podstawie kilku tysięcy przeprowadzonych procesów rekrutacyjnych, oraz przedstawiono dane instytucji publicznych. Oprócz tego przeprowadzono kilkanaście wywiadów pogłębionych z osobami relokowanymi.

Mamy nadzieję, że powstałe opracowanie będzie przydatnym narzędziem w planowaniu polityki zarządzania zasobami ludzkimi.

Zespół Antal

CZĘŚĆ I

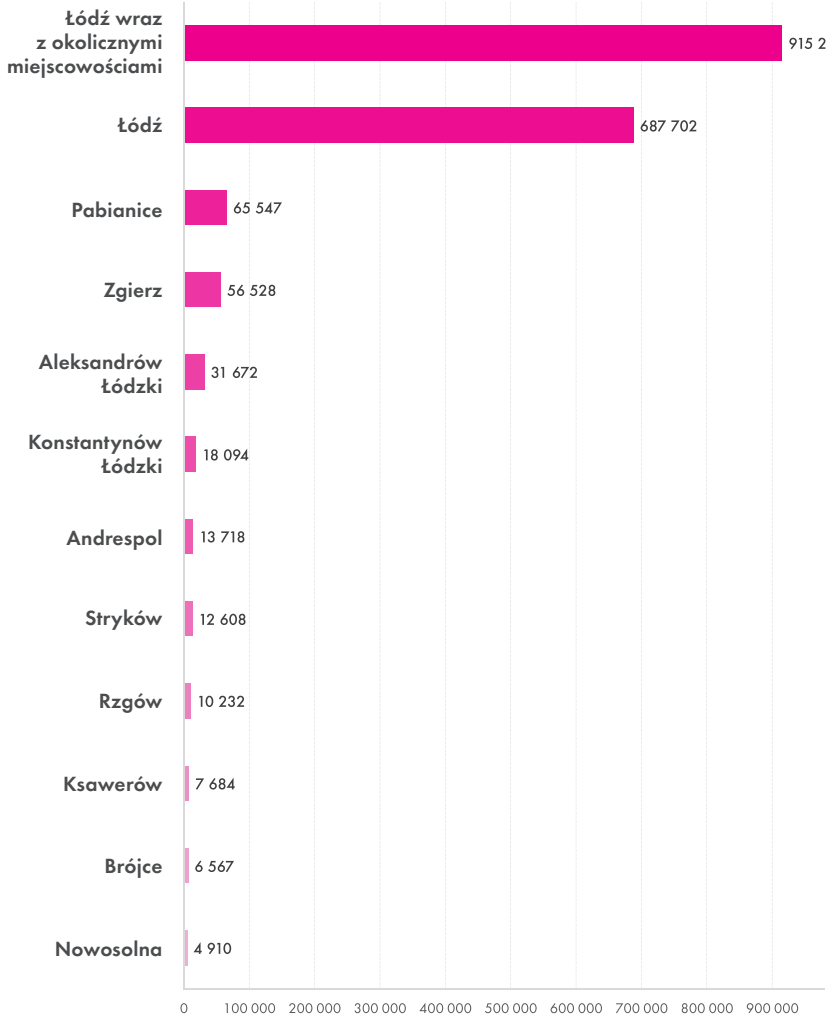
Wstęp

1.01

Potencjał kapitału ludzkiego w Łodzi i Regionie

Liczba ludności w całym województwie łódzkim sięga niemal **2,5 mln osób**, a liczba ludności w aglomeracji łódzkiej sięga niemal **1 mln osób (915 262)**. Stanowi to wysoki potencjał kapitału ludzkiego i możliwości rozwoju zawodowego pracowników.

6

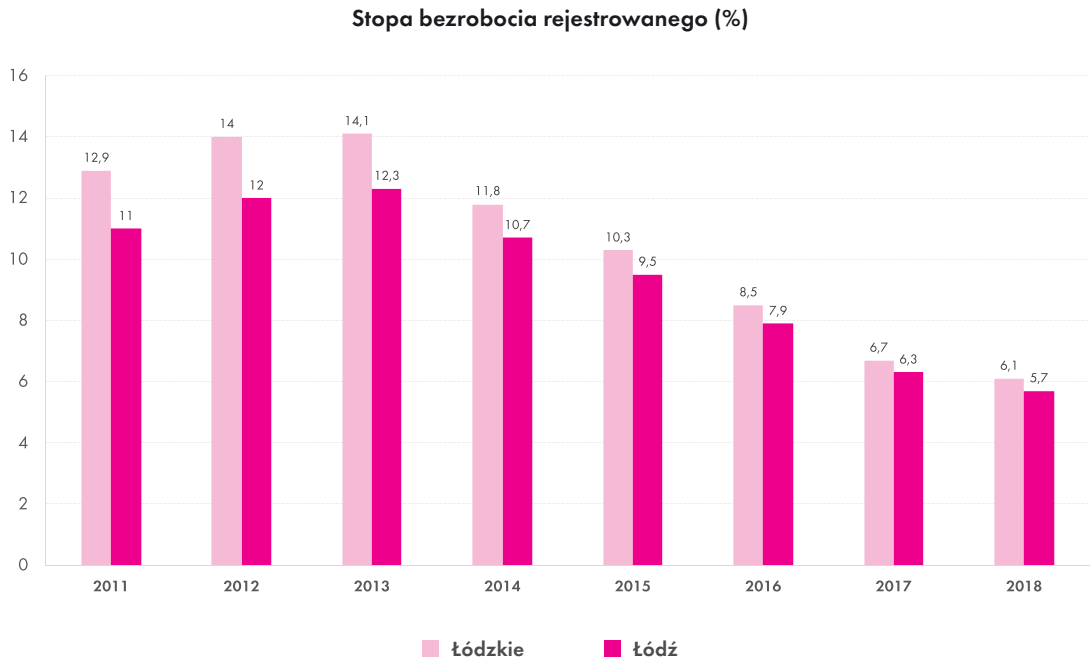
LICZBA LUDNOŚCI 2018	
ŁÓDZKIE	2 470 610
Łódź	687 702
Łódź wraz z okolicznymi miejscowościami	915 262
Pabianice	65 547
Zgierz	56 528
Aleksandrów łódzki	31 672
Konstantynów łódzki	18 094
Andrespol	13 718
Stryków	12 608
Rzgów	10 232
Ksawerów	7 684
Brójce	6 567
Nowosolna	4 910

GUS, I półrocze 2018 r.

1.02

Malejące bezrobocie w Łodzi i szersze możliwości rozwoju

Stopa bezrobocia w zarówno w Łodzi, jak i całym województwie łódzkim poczynszy od 2014 roku regularnie spada. Obecnie kształtuje się na poziomie **5,7% w Łodzi**, co przekłada się na dobre ekonomiczne perspektywy dla mieszkańców. Na zmniejszającą się stopę bezrobocia rejestrowanego znacząco wpływa dynamiczny rozwój biznesu na terenie Łodzi i okolic, zwłaszcza w branżach: SSC/BPO, IT oraz produkcyjnej.

7

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO (%)								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
ŁÓDZKIE	12,9	14,0	14,1	11,8	10,3	8,5	6,7	6,1
ŁÓDŹ	11,0	12,0	12,3	10,7	9,5	7,9	6,3	5,7

GUS, dane na koniec roku,

*dane za VI 2018

1.03

Silna lokalna ekonomia

Na korzystną sytuację ekonomiczną Łodzi wpływa kilka kluczowych czynników.

Zaliczyć do nich można przede wszystkim **centralną lokalizację Łodzi**, która w połączeniu z dobrze przygotowaną infrastrukturą (port lotniczy, skrzyżowanie transeuropejskich autostrad A1 i A2, rozbudowana sieć połączeń kolejowych, najnowszy dworzec – Łódź Fabryczna, który w przyszłości ma stać się kluczowym punktem na mapie dużych prędkości) przekłada się na atrakcyjne możliwości rozwoju biznesu zwłaszcza w sektorze logistyki.

Rozbudowany klaster produkcyjny determinuje marsz w górę łańcucha wartości. W ślad za rozbudowanymi liniami produkcyjnymi podąża budowa centrów logistycznych, centrów wspierających (SSC/BPO), a także ośrodków badawczo-rozwojowych.

Przykładami tego zjawiska na rynku łódzkim jest rozwój firm takich jak **BSH** oraz **Whirlpool**.

Przykład: BSH

BSH w Łodzi to trzy nowoczesne fabryki, jedno z największych w Polsce centrów logistycznych, centra usług wspólnych i centra rozwoju. Nowa fabryka zmywarek to jeden z najnowocześniejszych zakładów produkcyjnych w portfolio BSH, a jej moce produkcyjne w dłuższej perspektywie osiągną 3 miliony urządzeń rocznie. To kolejna, po Centrum Logistycznym oraz Centrum Badawczo-Rozwojowym R&D strategiczna inwestycja firmy w regionie Łodzi. BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego za swój dynamiczny rozwój z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju zdobyło nagrodę TOP5 pracodawców miasta Łodzi. To efekt nowoczesnego stylu zarządzania oraz działań na rzecz społeczności lokalnej. BSH otrzymało nagrodę „Niezawodny Partner Programu Młodzi w Łodzi”. Firma od dziesięciu lat funduje stypendia dla finalistów programu, stwarzając atrakcyjne szanse rozwoju dla mieszkańców Łodzi i okolic.

Przykład: Whirlpool

Whirlpool Corporation to największy z producentów dużego sprzętu AGD na świecie, który w 2016 roku osiągnął sprzedaż roczną w wysokości ok. 21 mld dolarów, zatrudniał 93 tys. pracowników i posiadał 70 zakładów produkcyjnych i badawczych ośrodków technologicznych. W regionie Europy, Bliskiego Wschodu i Afryki koncern zatrudnia ok. 24 tys. pracowników, prowadzi sprzedaż w ponad 30 krajach oraz posiada zakłady produkcyjne i badawcze ośrodki technologiczne na terenie 8 krajów. Należące dziś do amerykańskiego koncernu fabryki Indesit zaczęły produkcję w Łodzi 18 lat temu. Najpierw były kuchenki, potem lodówki, okapy kuchenne i plastikowe komponenty. W 2017 roku otwarto finansowe centrum usług wspólnych firmy Whirlpool. Zatrudnia około 300 pracowników władających łącznie blisko 20 językami. Operacje finansowe, które do tej pory prowadzone były w Delhi, Dublinie i włoskim Fabriano, obsługiwane są teraz przez specjalistów z łódzkiego SSC, którzy odpowiadają m.in. za kraje Europy, Bliskiego Wschodu i Afryki.

W regionie Łodzi dynamicznie rozwija się również **sektor biotechnologii i farmacji**. Na najwyższą uwagę zasługuje rozwój sektora SSC/BPO.

KRÓTKI SŁOWNICZEK:

SSC (Shared Service Centres)

Wydzielone centra usługowe założone i pracujące wewnątrz i na rzecz grupy firm albo związanych ze sobą organizacji lub instytucji. Świadczą usługi o charakterze outsourcingowym ramach tej samej grupy firm lub instytucji. Nie chcąc otwierać osobnych np. działów księgowości we wszystkich krajach, korporacje tworzą jedno własne centrum informatyczne np. w Polsce, które ma za zadanie obsłużyć wszystkie oddziały spółki w danym regionie lub na całym świecie.

BPO (Business Process Outsourcing)

Zlecenie wykonania usługi na zewnątrz. Firmy przekazują procesy biznesowe, niekluczowe dla organizacji, do firm zewnętrznych. Najczęściej są to procesy telemarketingowe, księgowo-finansowe czy IT. Korzyścią takiego rozwiązania jest minimalizacja kosztów własnych i uproszczenie struktury organizacyjnej.

Sektor nowoczesnych usług biznesowych

Sektor ten wygenerował miejsca pracy w 40 ośrodkach miejskich w Polsce, w tym siedemnastu, w których centra usług zatrudniają po ponad 1 tys. osób.

Zatrudnienie w sektorze na przestrzeni ostatnich 8 lat z 50 tys. osób zwiększyło się do niemal 280 tys. Obecnie w 11 największych ośrodkach usług biznesowych w Polsce (Kraków, Warszawa, Wrocław, Trójmiasto, Aglomeracja Katowicka, Łódź, Poznań, Bydgoszcz, Lublin, Rzeszów i Szczecin) zatrudnionych jest 95% pracowników branży.

Udział Łodzi w całkowitym zatrudnieniu wynosi 7,3% tj. 20,4 tys. osób¹ i stanowi jeden z sektorów oferujących najwięcej nowych wakatów na rynku. 8 lat temu wartość ta wyniosła ok. 7 tys. osób, co oznacza **wzrost o niemal 200%**.

Warto zaznaczyć, że zwiększająca się pula wakatów w strukturach centrów usług wspólnych znacząco zwiększa perspektywy zawodowe studentów i absolwentów, ponieważ jest to grupa, z której najczęściej te podmioty czerpią pracowników.

Dodatkowo od samego początku firmy te gwarantują **atrakcyjne stawki od 4000 zł brutto miesięcznie do nawet 7000-8000 zł brutto miesięcznie** dla absolwentów znających języki obce².

OBSZARY ROZWOJOWE DLA STUDENTÓW I ABSOLWENTÓW W ŁODZI OFEROWANE PRZEZ CENTRA USŁUG WSPÓLNYCH

Finanse i księgowość	HR, kadry i płace	Bankowość	Logistyka	Obsługa klienta	Procesy IT
----------------------	-------------------	-----------	-----------	-----------------	------------

¹ Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce 2018, ABSL

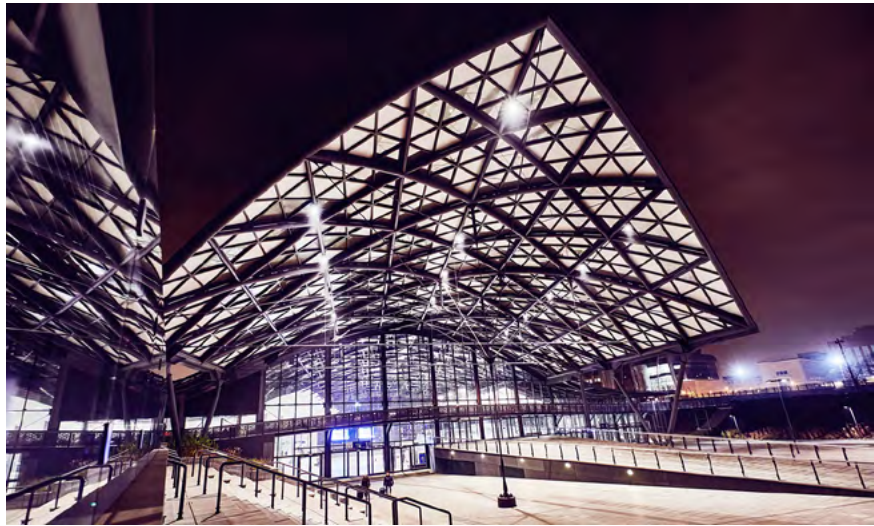
² Dane Antal pochodzące z procesów rekrutacyjnych zrealizowanych w 2018 r.

1.04

Nowe Centrum Łodzi - atrakcyjna lokalizacja dla firm

Na przestrzeni ostatnich kilku lat mogliśmy obserwować jak Łódź, dzięki przemyślanym działaniom władz miasta, mających na celu poprawę sytuacji ekonomicznej, skutecznie wzmacniała swoją pozycję wśród wiodących lokalizacji dla sektora nowoczesnych usług dla biznesu w Europie Środkowo-Wschodniej.

Do najważniejszych działań możemy zaliczyć prowadzoną na szeroką skalę rewitalizację przestrzeni miejskiej, której centralnym punktem jest **Nowe Centrum Łodzi**, aktywne pozyskiwanie inwestorów, podejmowane działania promocyjne oraz szereg projektów społeczno-gospodarczych.

Dworzec Łódź Fabryczna

EC1

Nowe Centrum Łodzi

EC1

Widok na EC1

EC1

KOMENTARZ EKSPERTA

Jan Szulborski

CONSULTANT CUSHMAN & WAKEFIELD

Za dynamicznym rozwojem miasta podążył rozwój rynku powierzchni biurowych.

Charakterystyczną cechą Łodzi jest udane połączenie nowoczesnych projektów biurowych ze zrewitalizowanymi budynkami przemysłowymi, zabytkowymi pałacami oraz kamienicami, które tworzą unikalny charakter nowoczesnego miasta z bogatą przemysłową tradycją.

Całkowite zasoby powierzchni biurowej w Łodzi w III kwartale 2018 roku wyniosły 464 400 mkw., co plasuje miasto na siódmym miejscu pod względem dostępnej powierzchni biurowej w Polsce. Przez ostatnie pięć lat, całkowity zasób powierzchni biurowej zwiększył się o ponad 183 400 mkw., a w kolejnych dwóch latach zwiększy się o dodatkowe 100 tys. mkw., dzięki realizowanym obecnie projektom, takim jak: **Brama Miasta, Monopolis, Imagine czy Hi Piotrkowska.**

Analizując dystrybucję przestrzenną powierzchni biurowej w Łodzi, możemy zauważyć, że większość nowoczesnej powierzchni biurowej skoncentrowana

jest w trzech głównych strefach biznesowych, do których możemy zaliczyć **EC1 oraz Nowe Centrum Łodzi**, będące największym projektem rewitalizacji obszarowej w Europie Środkowej, obejmującym obszar 100 ha, łączącym w sobie funkcje usługowe, biurowe, handlowe i mieszkaniowe.

Centralnym punktem Nowego Centrum Łodzi jest podziemny Dworzec Kolejowy Łódź Fabryczna, który został oddany do użytku w 2016 roku. Do najbardziej rozpoznawalnych projektów biurowych w tej lokalizacji możemy zaliczyć budynki: **Nowa Fabryczna, Przystanek mBank, będący w realizacji projekt Brama Miasta oraz planowane inwestycje Ghelamco i HB Reavis**, które łącznie dostarczą na rynek ponad 100 000 mkw. powierzchni biurowej.

Kolejnym obszarem lokalizacji nowoczesnych powierzchni biurowych jest obszar centrum Łodzi, przy skrzyżowaniu Piotrkowskiej z Piłsudskiego, gdzie znajdują się takie obiekty jak: **Orion Business Tower, Łódź 1, Red Tower, Centrum Biznesu, Orange Plaza, realizowany**

OFF Piotrkowska czy realizowane projekty Hi Piotrkowska i P22.

Z kolei na skrzyżowaniu ulic Piłsudskiego z Kopcińskiego, przy wschodniej obwodnicy Łodzi, znajduje się trzecia, szybko rozwijająca się strefa, w której znajdują się **biurowce Symetris Business Park, Forum 76 i kompleks HammerMed oraz powstające projekty Imagine oraz Monopolis.**

Łódź na tle największych miast takich jak Warszawa, Wrocław czy Kraków charakteryzuje się jeszcze stosunkowo ograniczonym zasobem nowoczesnej powierzchni biurowej. Niemniej jednak, sytuacja ta będzie ulegać poprawie dzięki unikalnemu na skalę europejską charakterowi Łodzi łączącemu nowoczesność z post-industrialną historią miasta oraz rosnącemu zainteresowaniu najemców, dla których Łódź jest atrakcyjnym miejscem do lokowania swojego biznesu, dzięki dużym zasobom wykształconej kadry, mniejszych kosztów pracy i dużej puli studentów.

CZĘŚĆ 2

Mobilność zawodowa

12

13

2.01

Mobilność zawodowa i przyczyny zmiany pracy w Polsce

Mobilność zawodowa Polaków jest stosunkowo wysoka, zarówno w ujęciu geograficznym, jak i stanowiskowym. Większość pracowników weźmie pod uwagę przeprowadzkę dla atrakcyjnej oferty pracy, a także przebranżowienie – niestabnącą popularnością cieszą się kursy oferowane w branżach charakteryzujących się najwyższym popytem na pracowników, np. IT czy produkcja przemysłowa.

70% specjalistów i menedżerów deklaruje gotowość do rozważenia relokacji do innego miasta w przypadku otrzymania atrakcyjnej oferty pracy.

Na decyzje o przeprowadzce wpływa zarówno ocena samej oferty pracy, jak i docelowa lokalizacja – tu liczy się zaplecze kulturalne, komunikacyjne czy środowiskowe. Nie bez znaczenia jest potencjał zatrudnienia rynku, który stworzy możliwości rozwoju kariery czy edukacji dla kandydata i członków jego rodziny. W czołówce miast atrakcyjnych pod kątem relokacji znajduje się: Warszawa, Wrocław, Kraków, Trójmiasto, Łódź, Poznań oraz Katowice.

Pracownicy w Polsce również chętnie zmieniają pracę. Tylko 2% przebadanych przez Antal deklaruje, że nigdy jej nie zmieniło.

Główne przyczyny zmiany pracy to czynniki zewnętrzne tj. otrzymanie bardziej atrakcyjnej oferty pracy pod kątem większych możliwości rozwoju oraz wyższego wynagrodzenia.

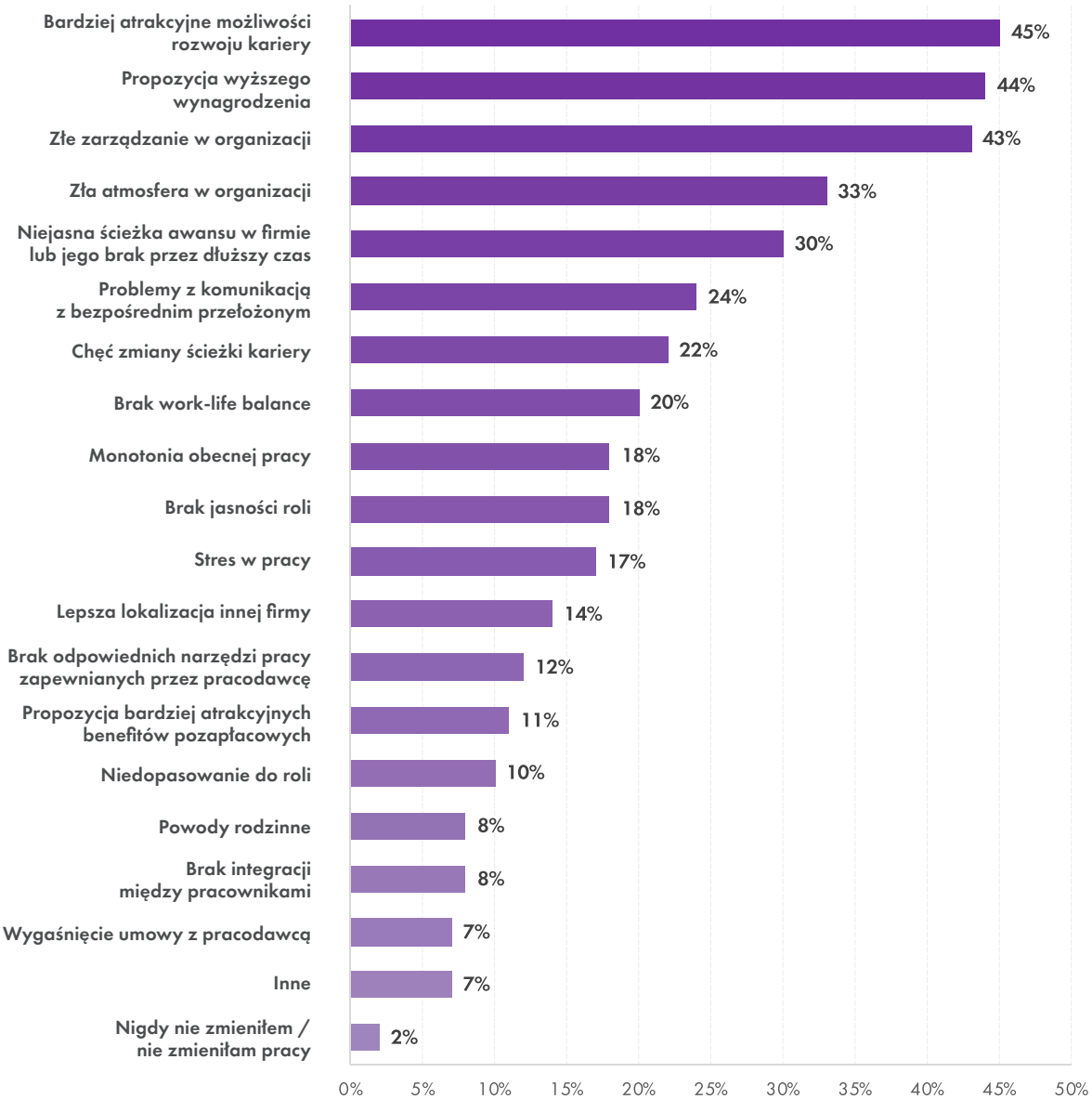
Warto zwrócić uwagę, że bardzo rzadko specjaliści i menedżerowie wskazują tylko jeden czynnik wpływający na ich decyzję o zmianę pracy. Przeciętnie specjalista zaznacza 4 różne czynniki. Pozwala to wnioskować, że na zmianę wpływa odpowiednia konfiguracja czynników wewnętrznych (takich jak właśnie złe zarządzanie w organizacji), jak i zewnętrznych (konkurencyjna oferta pracy).

Bardzo rzadko dochodzi do sytuacji, kiedy wyłącznie jeden czynnik, nawet bardzo ważny jak wynagrodzenia zadecyduje o utracie pracownika. Dane pokazują, że pracownicy w Polsce deklarują wysoką gotowość do rozważania nowej oferty (72%), a także relokacji (70%) ale powinna ona spełniać ich warunki.

72%
ROZWAŻY NOWĄ
OFERTĘ PRACY

70%
ROZWAŻY
PRZEPROWADZKĘ,
JEŚLI OFERTA
BĘDZIE
ATRAKCYJNA

Jakie przyczyny skłoniły Cię do zmiany pracy ostatnim razem?(%)

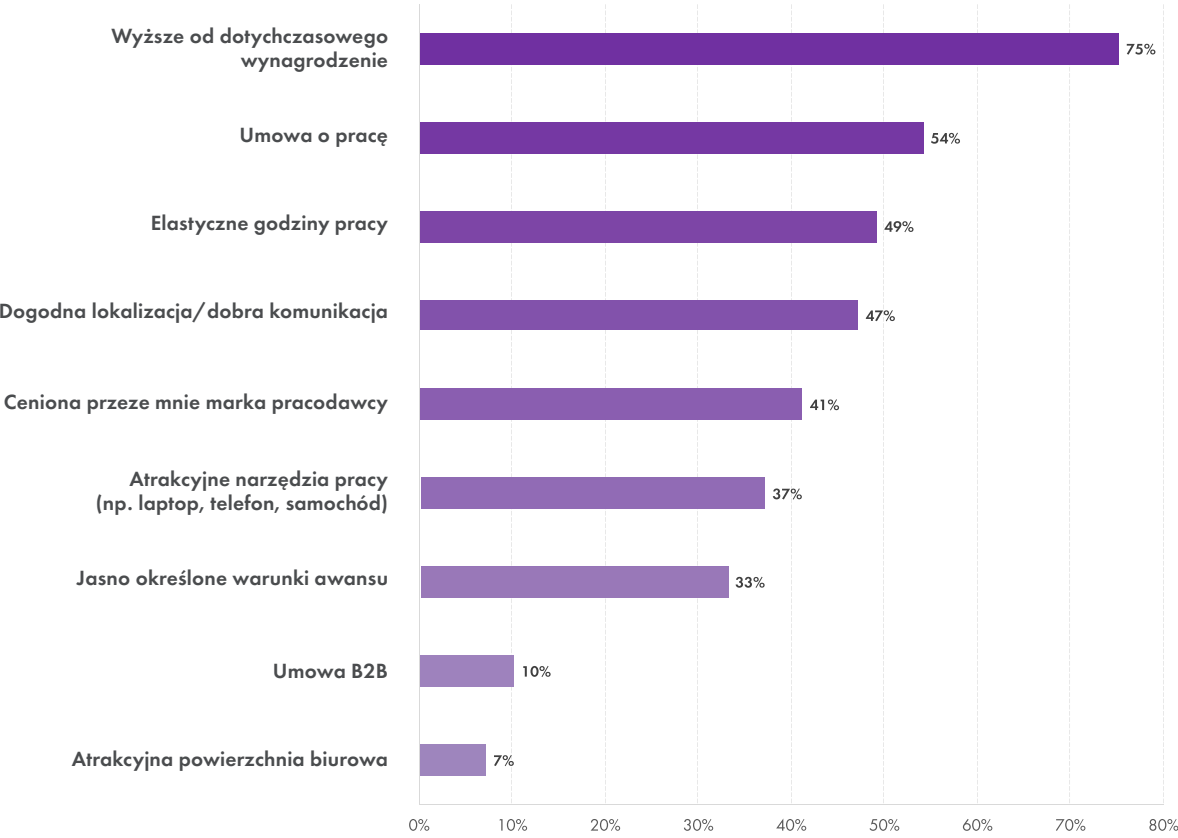
2.02

Warunki, jakie powinna spełniać atrakcyjna oferta pracy

Warunki konieczne do rozważenia nowej oferty pracy to: wyższe wynagrodzenie oraz zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę. Na znaczeniu zyskują elastyczne godziny pracy oferowane przez pracodawcę, a także dogodna lokalizacja miejsca pracy.

Jakie są konieczne elementy, które musi zawierać oferta pracy, abyś zdecydował/zdecydowała się ją rozważyć?

16

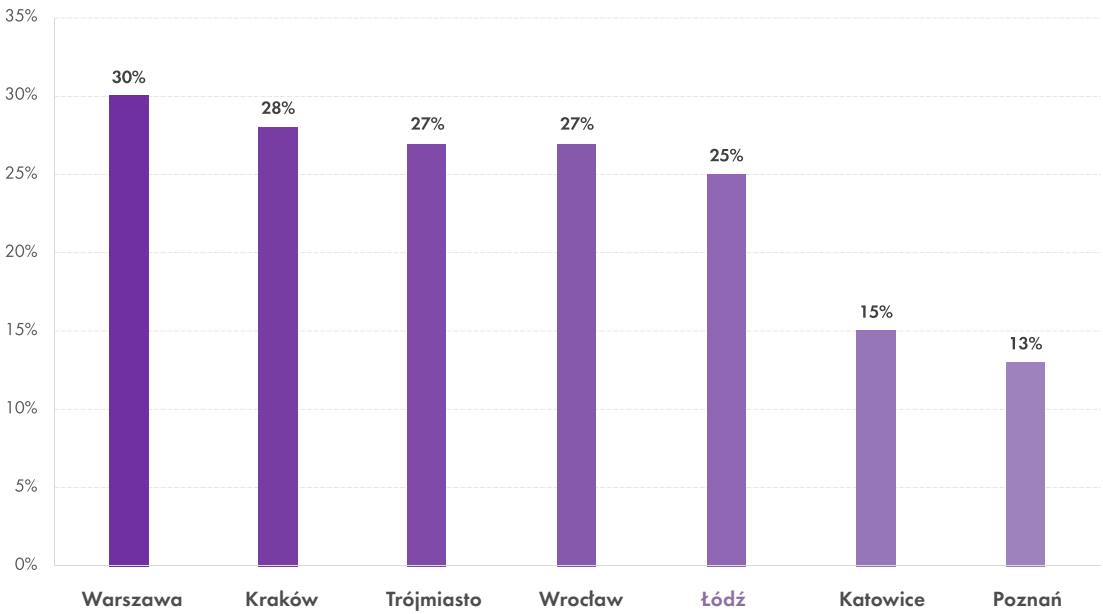
2.03

Gotowość do relokacji w branży SSC/BPO

W przypadku sektora SSC/BPO - 75% pracowników rozważy relokację w przypadku otrzymania atrakcyjnej oferty pracy, co jest wynikiem przekraczającym o 5 punktów procentowych średnią ogólnopolską. Czołówka miast najbardziej atrakcyjnych pod kątem relokacji pozostaje podobna, jak przy trendach ogólnopolskich, natomiast znamienne jest, że w przypadku głównie młodych ludzi pracujących w sektorze SSC/BPO różnice w popularności miast nie są aż tak widoczne. Potencjalni kandydaci są tak niemal tak samo otwarci na relokację do Warszawy, jak i Łodzi.

Jakie miasta pod kątem relokacji krajowej byłyby dla Ciebie atrakcyjne? BRANŻA SSC/BPO

17

2.04

Główne czynniki atrakcyjności miast pod kątem relokacji

WARSZAWA

Warszawa w oczach potencjalnych kandydatów to przede wszystkim duży ośrodek biznesowy, z nieograniczonymi możliwościami na rynku pracy, a także bogatą ofertą kulturalną.

Warszawa kojarzy się również z szybkim tempem życia i wysoką dynamiką działania, ofertą wysokich wynagrodzeń, ale i wysokich kosztów życia.

KRAKÓW

Historyczna stolica Polski w oczach kandydatów charakteryzuje się przede wszystkim wysokim poziomem turystyki, międzynarodowością i życiem rozrykowym. Duża liczba knajp, pubów i restauracji stanowi zaletę, zwłaszcza w oczach studentów, często migrujących do Krakowa jako jednego z najsilniejszych ośrodków akademickich.

Dodatkową zaletą dla osób preferujących sporty zimowe jest bliskość gór.

TRÓJMIASTO

Trójmiasto kojarzone jest jako jedno z polskich centrów życia akademickiego, a także miasto z bogatą historią. Bliskość morza oraz możliwość uprawiania sportów wodnych z pewnością stanowią silną stronę lokalizacji w oczach kandydatów.

Trójmiasto coraz częściej kojarzy się również z dynamicznym i nowoczesnym biznesem oraz z wysokiej jakości ofertą wypoczynkową.

Jednak najważniejszą i najczęściej wymienianą zaletą stanowią walory naturalno-przyrodnicze oraz czyste powietrze z jednym z najniższych poziomów smogu w Polsce.

WROCŁAW

Od kiedy Wrocław w 2016 brylował jako Europejska Stolica Kultury, właśnie to skojarzenie znacząco się utrwaliło w świadomości potencjalnych kandydatów.

Jest to miasto postrzegane również przez dynamiczny rozwój biznesu – jednak z większym naciskiem na work-life balance – „w stolicy się biegnie, we Wrocławiu płynie” – zwykli mówić kandydaci.

Plusem Wrocławia jest też niewątpliwie atrakcyjna architektura, a także bliskość gór.

ŁÓDŹ

Imponujące budynki z czerwonej cegły, Manufaktura, stacja kolejowa Łódź Fabryczna i Łódzka Filmówka to główne skojarzenia osób rozważających relokację do Łodzi. Miasto jawi się, jako kwitnąca stolica kultury, ale tej offowej, z pogranicza głównych nurtów.

Łódź - ostatnio wybrana przez LonelyPlanet na jedno z najbardziej atrakcyjnych miast do odwiedzenia “łączy postindustrializm z nowoczesnością”. Kandydaci miasto postrzegają jako dynamicznie rozwijające się z wciąż niewysokimi kosztami życia. Ważnym aspektem jest centralna lokalizacja umożliwiająca stosunkowo łatwy dojazd do każdego innego miasta w Polsce.

KATOWICE

Katowice tradycyjnie kojarzą się z przemysłem ciężkim.

Jednak coraz częściej również z życiem kulturalnym – dzięki koncertom w Spodku, a także organizacji festiwalu OFF.

Europejski Kongres Gospodarczy sprawią, że Katowice coraz lepiej są poznawane przez biznes, co przekłada się na nowe możliwości rozwojowe dla kandydatów.

POZNAŃ

Poznań kojarzy się z głównym ośrodkiem handlu w Polsce.

Dodatkowo dobra lokalizacja i bliskość Berlina stanowią niewątpliwą zaletę w oczach potencjalnych pracowników.

Dbłość o work-life balance i bogate tradycje historyczne kuszą wiele osób.

Dodatkową zaletą są tradycje browarnicze, które dla wielu osób stanowią ciekawy atut.

CZĘŚĆ 3

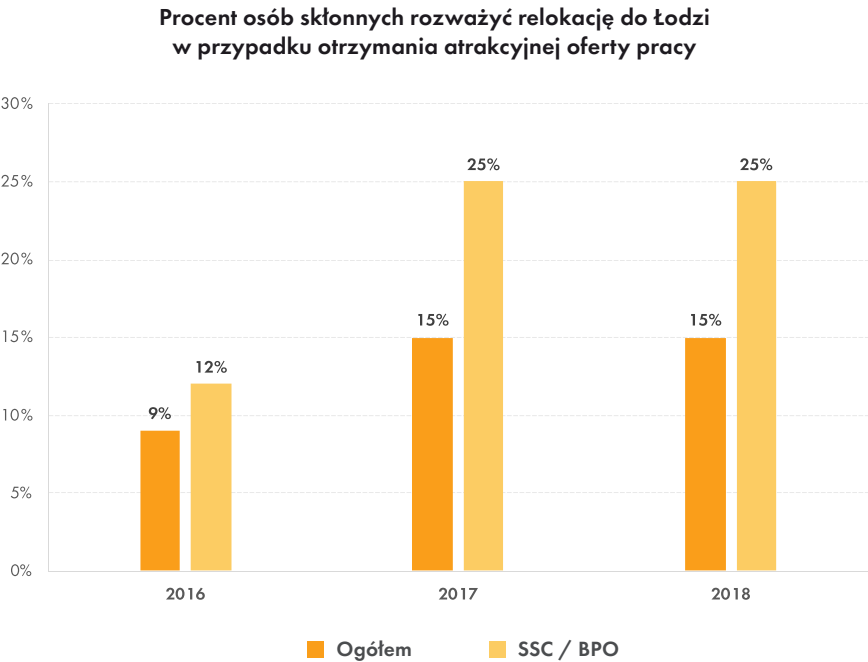
Analiza czynników wpływających na relokację do Łodzi

20

21

3.01

Rosnąca atrakcyjność Łodzi pod kątem relokacji

Łódź z roku na roku osiąga coraz lepsze wyniki w rankingu atrakcyjności miast pod kątem relokacji.

Prognozy ekspertów Antal zakładają dalszy stabilny wzrost atrakcyjności miasta postępujący wraz z realizacją nowych inwestycji strukturalnych i biznesowych. Na atrakcyjność Łodzi w głównej mierze wpływa bogata oferta kulturalna, centralna lokalizacja oraz w bardzo wysokim stopniu - niskie koszty życia.

PROCENT OSÓB SKŁONNYCH ROZWAŻYĆ RELOKACJĘ DO ŁÓDZI		
	Ogółem	SSC/BPO
2018	15%	25%
2017	15%	25%
2016	9%	12%

Raport Aktywność specjalistów i menedżerów na rynku pracy, Antal 2016, 2017, 2018

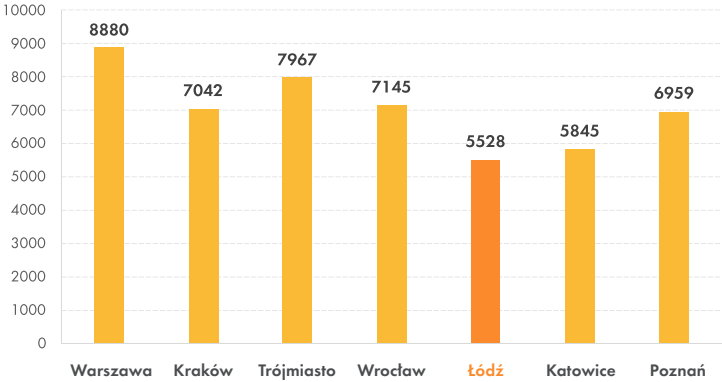
3.02

Łódzki koszyk dóbr i usług na tle innych ośrodków miejskich

Łódź na tle innych miast pod kątem atrakcyjności kosztów życia jest zdecydowanym liderem. W trzech analizowanych kategoriach osiąga najlepsze wyniki, a w pięciu analizowanych kategoriach należy do pierwszej trójki. Łódź wypada szczególnie korzystnie w aspekcie niewysokich kosztów życia w zestawieniu z nieodległą Warszawą, która znajduje się na drugim końcu skali.

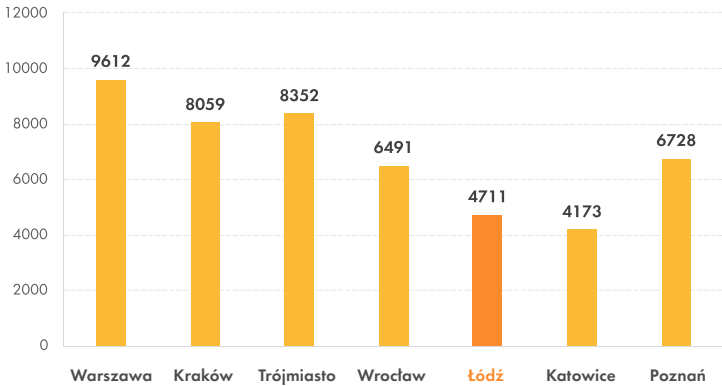
	Warszawa	Kraków	Trójmiasto	Wrocław	Łódź	Katowice	Poznań
Ceny mieszkań za m² na rynku pierwotnym PLN (1)	8880	7042	7967*	7145	5528	5845	6959
Ceny mieszkań za m² na rynku wtórnym PLN (1)	9612	8059	8352*	6491	4711	4173	6728
Średnia cena najmu dla miasta (2)	4285	2407	2595	2384	1708	2003	1947
Koszt związany z wynajęciem akademika (3)	450	400	350**	400	350	350	400
Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (4)	174	233	115**	254	163	196	206
Miesięczny koszt biletu na komunikacji publicznej dla osoby dorosłej bez ulgi zniżek, na I strefę w przypadku podziału	110	89	132	98	90	93	108

1) Baza cen nieruchomości mieszkaniowych, NBP, III kwartał 2018
2) Średnie ceny wynajmu w wybranych miastach w marcu 2018 r. Raport Bankier.pl
3) Raport Domy Studenckie w Polsce, 2017 Niezależne Zrzeszenie Studentów/
Próba badawcza na podstawie uczelni: AGH, PP, PWR, SGH, UAM, UG, UJ, UPwK, UR/ stawki podawane w zaokrągleniu do 50 zł
4) GUS, 2017 (Trójmiasto z wyłączeniem Gdyni i Sopotu)
* z wyłączeniem Sopotu
** z wyłączeniem Sopotu i Gdyni

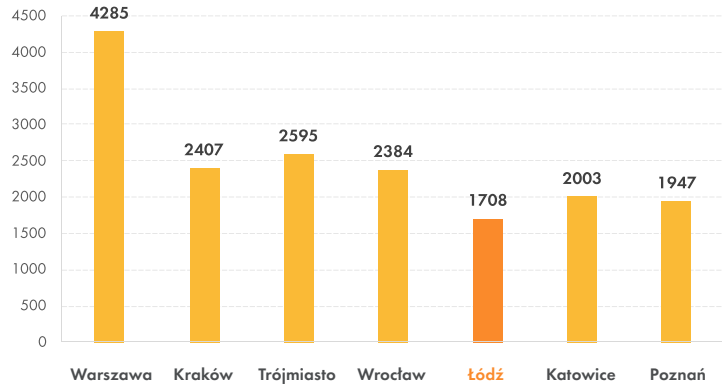
Ceny mieszkań za m² na rynku pierwotnym PLN

Baza cen nieruchomości mieszkaniowych, NBP, III kwartał 2018

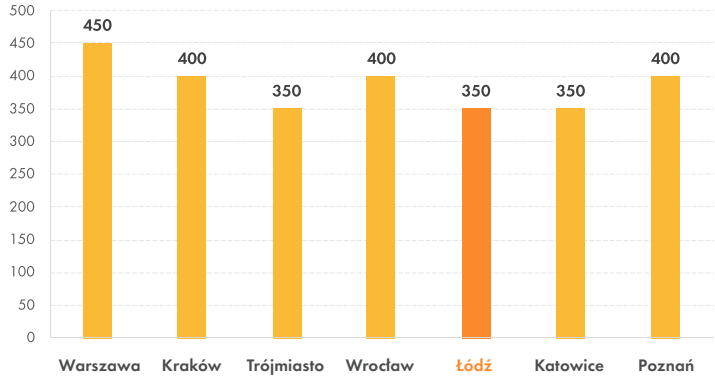
Ceny mieszkań za m² na rynku wtórnym PLN

Baza cen nieruchomości mieszkaniowych, NBP, III kwartał 2018

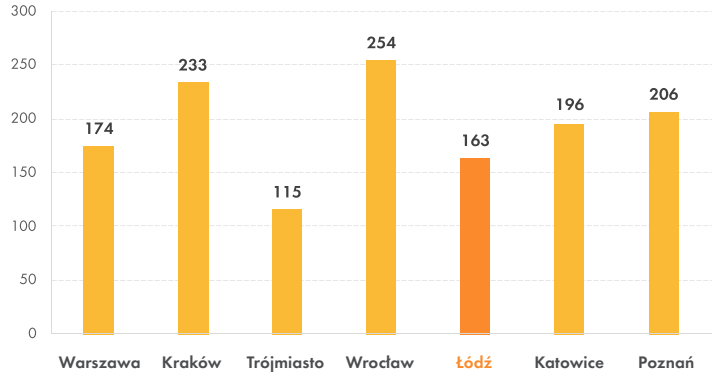
Średnia cena najmu dla miasta PLN

Średnie ceny wynajmu w wybranych miastach w marcu 2018 r. Raport Bankier.pl

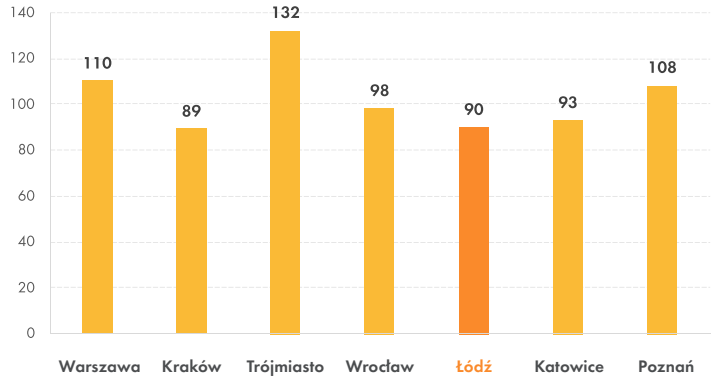
Koszt związany z wynajęciem akademika PLN

Raport Domy Studenckie w Polsce, 2017
Niezależne Zrzeszenie Studentów/ Próba badawcza na podstawie uczelni: AGH, PP, PWi, SGH, UAM, UG, UJ, UPwK, UR/ stawki podawane w zaokrągleniu do 50 zł

Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3

GUS, 2017 (Trójmiasto z wyłączeniem Gdyni i Sopotu)

Miesięczny koszt biletu na komunikację publiczną dla osoby dorosłej bez ulg i zniżek, na I strefę w przypadku podziału

3.03

Postrzeganie Łodzi

Łódź osiąga coraz lepsze wyniki w rankingach miast wojewódzkich i raportach wizerunkowych. W rankingu „Premium Brands”³ w 2016 roku Łódź zajęła siedemnaste, przedostatnie miejsce, a w 2017 roku była już dziewiąta, w środku stawki.

Miasto odnotowało największą dynamikę wzrostu zebranych punktów. Można je było zdobyć w pięciu kategoriach: zaufanie (miasto, na którym można polegać), referencja (miasto, które można polecić), atmosfera medialna (o tym mieście mówi się źle w mediach), zaangażowanie społeczne (miasto biorące pod uwagę dobro społeczne) i miasto jako pracodawca (miasto kojarzące się z dobrymi warunkami pracy).

Do tych wyników dodano pomiar dodatkowy, który badał rekomendację danych miast i ich poziom znajomości i w którym Łódź wypadła bardzo korzystnie zajmując czwarte miejsce.

Warto podkreślić, że marka miasta przekłada się bezpośrednio na zainteresowanie inwestorów oraz nowych mieszkańców.

Łódź znalazła się również w połowie listy rankingowej jako miasto obywatelskie.

W rankingu Europolis z 2018 roku znalazła się na trzydziestym miejscu prześcigając 36 innych polskich miast⁴.

Natomiast ranking Polskich Miast Zrównoważonych Arcadis 2018 porównuje 50 polskich miast pod kątem ich zrównoważonego rozwoju ocenianego w trzech obszarach: społecznym, środowiskowym i gospodarczym.

Łódź również znalazła się połowie stawki na dwudziestym szóstym miejscu w klasyfikacji ogólnej. Raport porównuje miasta w trzech obszarach: społeczeństwa, środowiska oraz gospodarki. W przypadku Łodzi szczególnie dobrze oceniana jest gospodarka – w tym aspekcie miasto zajęło siedemnastą pozycję.

Anna Rusek – Dyrektor Pionu Środowiska w Arcadis wskazuje, że Łódź jest ciekawym przykładem miasta, w którym katalizatorem pozytywnych zmian stały się problemy gospodarcze, a konkretnie spadek znaczenia przemysłu włókienniczego,

który historycznie był jednym z najważniejszych motorów napędzających rozwój metropolii. Poprzemysłowy profil miasta wyznacza kierunek działania władz lokalnych, które angażują swoje siły nie tylko w proces rewitalizacji obszaru miasta, ale także podejmują inicjatywy ukierunkowane na rewitalizację społeczną mieszkańców oraz poprawę jakości środowiska. Miasto uplasowało się w pierwszej dwudziestce rankingu w obszarze gospodarki. Na wynik ten złożyła się dobra organizacja i planowanie inwestycji oraz doskonałe położenie komunikacyjne⁵.

Nie bez znaczenia jest również fakt, że Łódź została uznana za jedno z najatrakcyjniejszych miast do odwiedzenia w 2019 roku. W prestiżowym w rankingu “Best in Travel 2019” wyprzedziła Malediwy, Houston czy Ekwador. Łódź łączy renowację industrialnych przestrzeni z odważnymi projektami architektonicznymi – podano jako uzasadnienie wyróżnienia⁶.

³ Dziennik Łódzki „Ranking reputacji miast wojewódzkich. Łódź pnie się w górę”. 19 lipca 2017

⁴ Raport „Miasta Obywatelskie” Europolis, 2018

⁵ <https://plasterlodzki.pl/miasto/aktualnoci/lodz-26-w-rankingu-polskich-miast-zrownowazonych/>

⁶ Rzeczpospolita, „Lonely Planet: Warto w przyszłym roku odwiedzić Łódź”, 23.10.2018

Komentarz eksperta

Wpływ zwiększonej zdolności Łodzi na realizację procesów rekrutacji

Edyta Banaszak
KONSULTANT ANTAL

Wśród mieszkańców, jak i osób przyjeżdżających do Łodzi możemy spotkać się z coraz lepszymi opiniami dotyczącymi atrakcyjności miasta, jego przestrzeni, oferty kulturalnej czy jej bezpieczeństwa.

Pewne jest, że Łódź się rozwija, co można dostrzec w wielu pojawiających się tu inwestycjach, rewitalizacji starych budynków, lepszych połączeniach z innymi miastami czy bogatszej ofercie zawodowej. Zmiany te mają wpływ na możliwości pozyskania pracowników dla łódzkiego rynku pracy.

Już prawie dwa lata mam możliwość przeprowadzania rekrutacji dla dużych międzynarodowych firm w Łodzi, głównie z obszaru centrum usług wspólnych i procesów outsourcingowych, których liczba zdecydowanie rośnie, a istniejące już korporacje coraz bardziej się rozwijają. Taki rynek wzmaga popyt na wielu specjalistów, którzy dzięki interesującym szansom zawodowym przyjeżdżają tutaj również z innych miast. Możliwość zaprezentowania kandydatom pozytywnych aspektów, związanych z wizerunkiem Łodzi i ważnych dla potencjalnego przyszłego mieszkańca miasta, w sposób zdecydowany sprzyja pomyślnemu zakończeniu prowadzonych rekrutacji.

Pierwszym z nich jest dobra lokalizacja. Łódź jako centralne miasto w Polsce jest dość łatwo dostępna dla osób z różnych regionów. Dobra komunikacja z innymi dużymi miastami, zarówno jeśli chodzi o połączenia kolejowe, jak i drogowe jest niewątpliwie istotna. Przykładem tego jest **autostrada A1/A2 łącząca Łódź ze stolicą i Poznaniem**, która daje możliwość szybkiego dotarcia do obu miast, jak również połączenia Intercity, które skróciły czas dojazdu do Warszawy, Poznania czy Krakowa.

Dużym plusem są również koszty utrzymania, które w porównaniu do innych aglomeracji pozostają niższe.

Ceny wynajmu czy kupna mieszkania oraz komunikacji miejskiej są średnio o **20% niższe** niż w Trójmieście, Krakowie czy Warszawie. Ten aspekt jest szczególnie ważny dla młodych osób, które jeszcze studiują lub dopiero zaczynają swoją karierę zawodową. Łatwość własnego utrzymania się znacznie wpływa na wybór miejsca zamieszkania.

Zaś najważniejszym aspektem przekonującym do relokacji jest sama oferta zawodowa. Poprzez wzrost liczby inwestycji w Łodzi i pojawiających się tu firm międzynarodowych, Łódź jest jednym

z atrakcyjniejszych miast. Większa liczba korporacji dynamizuje rynek pracy i przyczynia się do powstawania nowych miejsc pracy dla specjalistów z różnych branż. Dzięki temu kandydaci niejednokrotnie mogą wybierać wśród pojawiających się ofert i stosunkowo łatwo znajdują zatrudnienie.

Duże korporacje często potrzebują kandydatów, którzy już nie tylko władają angielskim, ale też innymi językami europejskimi, co jest dodatkową zachętą dla osób przyjeżdżających z zagranicy. Ich zdolności lingwistyczne pozwalają na szybkie znalezienie odpowiednich ofert.

Taki rynek tworzy konkurencję wśród firm i walkę o pracownika, dzięki czemu płace rosną i w coraz większym stopniu kuszą pracowników. Pracodawcy chętniej oferują pakiety relokacyjne oraz pomoc w przeprowadzce do innego miasta, aby tylko pozyskać upragnionych kandydatów.

Łódź przechodzi kolejne zmiany i coraz bardziej się rozwija. Taka sytuacja mobilizuje pracowników do pozostania na rynku lub przeprowadzki z innych regionów do centrum Polski.

CZĘŚĆ 4

Potencjał reemigracji absolwentów łódzkich

4.01 Relokacja reemigrantów

Doświadczenia rekrutacyjne konsultantów Antal wskazują, że wysoką otwartością na relokację do Łodzi charakteryzują się osoby, które już miały wcześniej okazję mieszkać w Łodzi. Osoby takie postrzegają Łódź jako atrakcyjny ośrodek miejski, z którym często są związani emocjonalnie, a także mają tutaj członków rodziny. Ich emigracja z miasta wynikała głównie z potrzeby znalezienia atrakcyjnej oferty pracy, których Łódź nie oferowała w takiej liczbie jak w obecnych latach. Jest to z pewnością grupa, do której warto w szczególności adresować oferty pracy i różnego rodzaju kampanie rekrutacyjne.

Antal przeanalizował pulę absolwentów łódzkich uczelni, którzy obecnie pracują w innych ośrodkach miejskich – ogółem i w branży SSC/BPO.

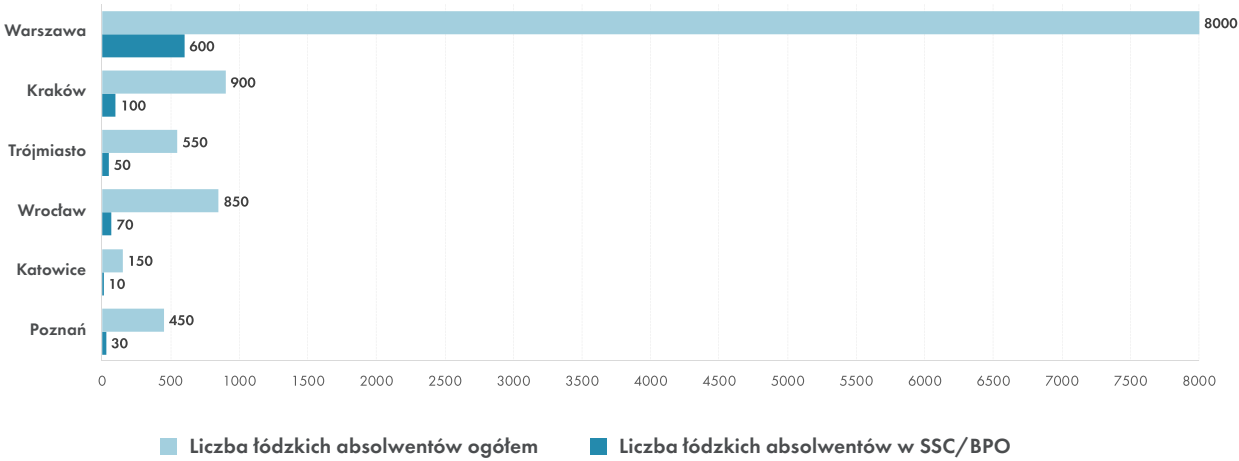
Poniższe dane ukazują wysoki potencjał relokacyjny zwłaszcza w Warszawie i Krakowie.

ABSOLWENCI ŁÓDZKICH UCZELNI NA RYNKACH INNYCH MIAST

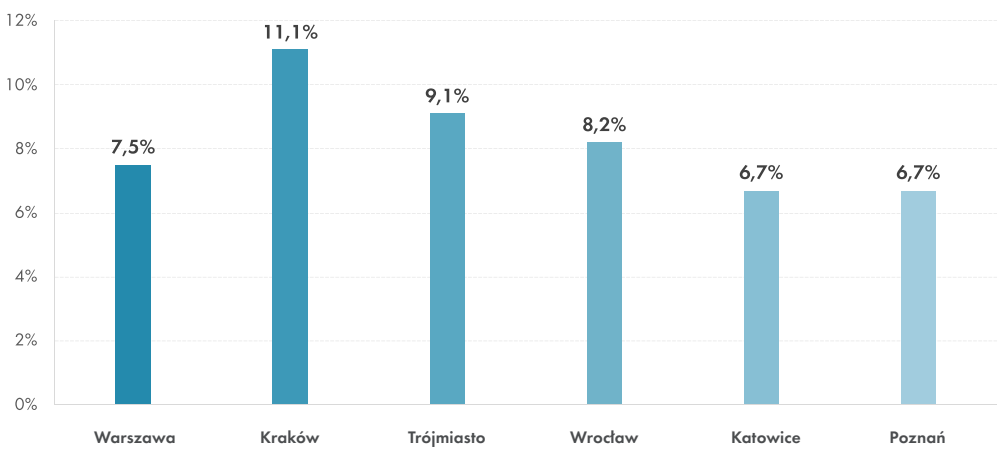
	Liczba łódzkich absolwentów w SSC/BPO	Liczba łódzkich absolwentów ogółem
Warszawa	600	8000
Kraków	100	900
Tójmiasto	50	550
Wrocław	70	850
Katowice	10	150
Poznań	30	450

Analiza profili zawodowych na LinkedIn przeprowadzona przez Antal, objęła losy absolwentów przed 35 rokiem życia trzech największych uczelni łódzkich z wyłączeniem profilu medycznego: Uniwersytet Łódzki, Politechnika Łódzka, Akademia Humanistyczno-Społeczna w Łodzi.

Absolwenci łódzkich uczelni na rynkach innych miast

Odsetek absolwentów łódzkich uczelni na rynkach innych miast pracujących w branży SSC/BPO

CZĘŚĆ 5

Łódź okiem relokowanych pracowników

Do Łodzi z Azerbejdżanu

Narmin Huseynli

Jestem z Azerbejdżanu, przyjechałam do Polski w 2017 roku. W swoim kraju ukończyłam studia z zakresu finansów i zdobyłam pierwsze doświadczenie w zawodzie. Jednak wiedziałam, że jeśli chcę kontynuować swoją karierę to najlepiej, jeśli przeprowadzę się do Europy. Ze względu na to, że sama się utrzymuję, musiałam poszukać miejsca, w którym koszty życia nie będą zbyt wysokie. Wśród wielu interesujących propozycji wybrałam Polskę, a dokładniej Łódź dlatego, że wydaje się być jednym z miast o najbardziej rozwijającej się ekonomii. Postanowiłam rozpocząć kolejne studia, bo wiedziałam, że dzięki temu łatwiej odnajdę się na polskim rynku pracy.

W Łodzi bez problemu znalazłam zakwaterowanie przy uniwersytecie. Mieszkanie jest wygodne, w dobrej lokalizacji - mieszkam tu do dziś. Kiedy zaczęłam rozglądać się za pracą wybrałam się na targi pracy w Łodzi. Ku mojemu zdziwieniu po wysłaniu kilku CV odezwało się do mnie sporo firm. Myślę, że fakt posługiwania się kilkoma językami jest tutaj dużą wartością, a rynek łódzki obfituje w wiele międzynarodowych firm, które chętnie zatrudniają osoby znające języki. Najpierw rozpoczęłam staż w księgowości w firmie Philips, a po pół roku pracę pełnoetatową w firmie McCormick.

Jeśli chodzi o inne wrażenia dotyczące Łodzi, to jak na duże miasto, wydaje mi się dość spokojne i nie tak hałaśliwe, jak inne duże polskie miasta, co bardzo mi odpowiada. Poruszanie się po mieście jest dość łatwe - komunikacja miejska dobrze funkcjonuje, a co najważniejsze dla mnie – bilety są niedrogie. Gdy przyjechałam do Łodzi nie znałam polskiego, a nie wszyscy rozumieli, kiedy próbowałam rozmawiać w różnych językach. Natomiast zrobiłam podstawowy kurs polskiego, co pozwoliło mi przełamać barierę, mogłam pewniej i łatwiej nawiązać kontakt z ludźmi, którzy byli bardzo pomocni, gdy tylko próbowałam wypowiedzieć kilka słów po polsku.

Łódź jest miastem, które się rozwija, a w dodatku oferuje wiele możliwości zawodowych, co jest bardzo atrakcyjne dla mnie jako młodej osoby.

Do Łodzi z Krakowa

Tatiana Moskalewicz

Przyjechałam do Polski 6 lat temu z powodów prywatnych. Na początku do Krakowa, gdzie rozpoczęłam pracę jako HR Technology Specialist. Po kilku latach zaczęłam rozglądać się za nowymi możliwościami zawodowymi. Wtedy skontaktowała się ze mną moja koleżanka z Łodzi, która pracuje tu w jednej międzynarodowych firm. Była bardzo zadowolona ze swojej pracy i szczerze polecała mi swojego pracodawcę. Wzięłam udział w rekrutacji i udało się.

Przeprowadzka do Łodzi nie sprawiła mi większego problemu. Tak naprawdę to znalazłam mieszkanie w jeden dzień.

Już raz byłam w Łodzi - na początku tego roku - spodobało mi się. Jest to miasto inne niż Kraków, ma ciekawie zaaranżowaną przestrzeń, jest unikatowe, bardziej loftowe, hipsterskie. Miejsca typu OFF Piotrkowska czy Manufaktura budują wizerunek miasta. Zapamiętałam Łódź jako miasto wolności, tak mi się kojarzyło. I z takim skojarzeniami tu wróciłam.

Bardzo podoba mi się architektura w Łodzi. Widzę, że miasto dba o miejsca, które mają swoją historię i czyni z nich część kultury. Bardzo cenię sobie również muzea, gdzie mogę przyjść na otwarte wydarzenia artystyczne. Na przykład muzeum książki, sztuki, fabryki – one są bardziej praktyczne, przemysłowe, dzięki nim można nauczyć się czegoś ciekawego.

Gigantycznym plusem Łodzi jest czyste powietrze, którego w Krakowie bardzo mi brakowało. Jest też spora liczba pięknych parków. W dodatku nie ma tylu turystów i można więcej spotkać lokalnych ludzi, którzy są otwarci i życzliwi.

Mam wrażenie, że Łódź dopiero się rozwija, jest tu coraz więcej korporacji, które dają wiele możliwości zawodowych, a dzięki temu potencjał miasta rośnie.

Do Łodzi ze Śląska

Mariusz Kozłowski⁷

Pracuję od 12 lat w branży produkcyjnej. W swojej karierze zawodowej relokowałem się już trzy razy. Ostatnio rok temu z Katowic do Łodzi.

Oferta pracy z Łodzi była dla mnie bardzo dogodna.

Przed wszystkim warunki finansowe były zadowalające, a marka firmy uznana. Dodatkowo mam rodzinę w Warszawie i czas dojazdu ze Śląska versus z Łodzi zdecydowanie przemawiał na korzyść tej drugiej lokalizacji.

To co doceniam w Łodzi to na pewno atrakcyjne ceny wynajmu mieszkania. Obecnie dojeżdżam ok. 35 minut do pracy, jednak fabryki bardzo często ulokowane są poza centrum miast – dlatego jestem przyzwyczajony do konieczności dojazdów, w Łodzi nie przedstawia się to źle.

Plusem było to, że moja żona również szybko znalazła zatrudnienie w branży finansowej. Wnioskuje z tego, że rynek pracy w Łodzi wygląda dobrze.

Jeśli chodzi o życie kulturalne - nie mogę narzekać. Często coś się dzieje, organizowane są różne wydarzenia. Dodatkowo z żoną często podróżujemy za granicę – nie czujemy więc większego zapotrzebowania na dodatkowe atrakcje.

⁷ Imię i nazwisko zostały zmienione ze względu na prośbę o anonimowość

CZĘŚĆ 6

Zachęty i bariery
relokacyjne

36

37

6.01

Zachęty relokacyjne

Kandydatów do relokacji zachęcają niższe koszty życia, zarobki na podobnym, a nawet wyższym poziomie oraz wsparcie ze strony pracodawców.

W co trzeciej rekrutacji związanej z relokacją kandydat może liczyć na jednorazowy dodatek do pensji. Z kolei wyższa podstawa wynagrodzenia jest o oferowana przez 23% pracodawców, a 22% z nich decyduje się również na finansowanie mieszkania.

Najsilniejszym argumentem dla kandydata są zawsze kwestie finansowe. Z rekrutacji przeprowadzanych przez Antal wynika, że do relokacji pracowników zachęcają dodatki do wynagrodzenia wypłacane jednorazowo lub przez pierwsze miesiące po zatrudnieniu. Bonus wypłacany zaraz po zatrudnieniu oferuje 34% pracodawców, a 17% firm zapewnia większe wynagrodzenie przez pierwsze miesiące po relokacji, by wesprzeć pracownika w wyzwaniach związanych ze zmianą miejsca zamieszkania.

Specjaliści, którzy decydują się na relokację mogą liczyć na dodatek finansowy do podstawy wynagrodzenia wynoszący od 2,5 tys. zł brutto do niemal 10 tys. zł brutto. Średnia wysokość premii relokacyjnej plasuje się na poziomie 4400 zł brutto.

Z kolei przeciętny pakiet relokacyjny dla menedżerów oscyluje między 5700 zł brutto a ponad 16 tys. zł, co średnio daje 6450 zł brutto.

Wysokość dodatku finansowego jest zależna przede wszystkim od branży i doświadczenia danego pracownika. Na najbardziej konkurencyjnych rynkach takich jak IT, Produkcja czy SSC/BPO pracodawcy bardzo często oferują jednokrotność, a nawet 3-krotność wynagrodzenia. Na najbardziej atrakcyjne pakiety relokacyjne mogą liczyć pracownicy IT. Zbliżony poziom utrzymuje również branża produkcyjna, która obecnie boryka się z dużym deficytem wyspecjalizowanych kandydatów.

Równie zachęcające dla kandydatów są niższe koszty życia. Przykładowo, pracownik, który przenosi się do miasta z niższymi kosztami życia może pozwolić sobie nawet na dwa razy większe mieszkanie.

Zdarza się również tak, że po wielu latach pracy w jednej lokalizacji specjaliści czy menedżerowie szukają odmiany.

Warto w ofercie przedstawić również zalety kulturalno-rozrywkowe danego miasta. Pracodawca, który umie zidentyfikować indywidualne potrzeby takiego pracownika, ma większą szansę na zaofiarowanie mu adekwatnej oferty.

23%

FIRM, KTÓRE RELOKUJĄ PRACOWNIKA, OFERUJE WYŻSZĄ PODSTAWĘ WYNAGRODZENIA

34%

PRACODAWCÓW OFERUJE BONUS WYPŁACANY PO ZATRUDNIENIU

6 450 zł

TYLE BRUTTO WYNOSI PRZECIĘTNY PAKIET RELOKACYJNY DLA MENEDŻERÓW

6.02

Bariery relokacyjne

Największą barierą dla pracowników decydujących się na relokację są kwestie organizacji przeprowadzki oraz życia rodzinnego w nowym miejscu.

Szczególnym wyzwaniem jest znalezienie zakwaterowania, dlatego 22% z firm, które relokują pracownika, finansuje mieszkanie.

Często stosowaną praktyką jest również opłacanie hotelu na czas bez własnego lokum – robi tak 11% pracodawców.

Podczas rekrutacji, konsultanci Antal spotykają się również z organizacjami, które dbają nie tylko o samego pracownika, ale również jego rodzinę – zapewniając wsparcie w znalezieniu pracy dla małżonka (6% firm) czy przedszkola/szkoły dla dziecka (9% firm).

W branży SSC/BPO oraz produkcyjnej, pracodawcy opłacają także koszty transportu i przeprowadzki.

Z kolei specjaliści IT cieszą się większą elastycznością pracy, częstą możliwością pracy z domu, a nawet płatnym biletem do domu – co najmniej raz w miesiącu.

Sięganie po pracowników z lokalnych i zagranicznych rynków, zyskuje w Polsce coraz większą popularność.

Atrakcyjność pakietów relokacyjnych i rywalizacja o najlepszych specjalistów, to kolejny przykład na pogłębiający się rynek kandydata.

Jednocześnie relokacja pracownika, otwiera przed firmami nowe możliwości, ale przede wszystkim pozwala na stabilny rozwój biznesu, a dla samego pracownika oznacza szansę na przyspieszenie kariery zawodowej.

22%

FIRM, KTÓRE RELOKUJĄ PRACOWNIKA, FINANSUJE MIESZKANIE

6%

FIRM OFERUJE WSPARCIE W ZNALEZIENIU PRACY DLA MAŁŻONKA

9%

FIRM OFERUJE WSPARCIE W ZNALEZIENIU PRZEDSZKOLA LUB SZKOŁY

CZĘŚĆ 7

Atrakcyjność relokacyjna Łodzi

7.01

Infrastruktura sportowo-rozrywkowa

Na atrakcyjność relokacyjną Łodzi w znaczącej mierze wpływa potencjał miasta do organizacji ciekawych wydarzeń ze świata sportu, kultury i szeroko pojętej rozrywki.

Miasto obfituje w różnego rodzaju restauracje, knajpy i puby, w których kwitnie życie społeczne. Infrastruktura sportowa umożliwia organizację dużych wydarzeń sportowych.

STADION MIEJSKI
WIDZEWA ŁÓDŹ

Wielofunkcyjny stadion sportowy znajdujący się na Widzewie przy al. marsz. Józefa Piłsudskiego w Łodzi. W pełni zadaszony, wyposażony w sztuczne oświetlenie obiekt mieści ponad 18 tys. osób. Konstrukcja spełnia wymagania 3. kategorii w klasyfikacji UEFA, z możliwością dostosowania do wyższej. Stadion jest własnością miasta Łodzi i użytkowany przez drużynę piłkarską Widzewa Łódź oraz okazjonalnie przez rugbyistów. Stadion charakteryzuje się również najwyższą frekwencją w kraju.

STADION MIEJSKI
ŁÓDZKIEGO KLUBU
SPORTOWEGO

Wielofunkcyjny stadion sportowy zlokalizowany przy al. Unii Lubelskiej w Łodzi, zarządzany przez Miejską Arenę Kultury i Sportu Sp. z o.o., użytkowany przez drużynę piłkarską ŁKS oraz rugbyistów Budowlanych Łódź. Stadion składający się z jednej trybuny został otwarty w sierpniu 2015.

W lipcu 2018 radni miasta Łodzi podjęli decyzję o budowie pozostałych trzech trybun stadionu ŁKS-u, na których mają się znaleźć: klubowe muzeum, sklep z pamiątkami, restauracja, sale konferencyjne, powierzchnie biurowe oraz usługowo-handlowe. Ukończony stadion ma mieć pojemność ok. 20 tys. miejsc siedzących.

STADION ŻUŻLOWY
ORŁA ŁÓDŹ

Najnowocześniejszy stadion żużlowy w Polsce. Położony jest w pobliżu dworca Łódź Kaliska, główne wejście znajduje się od al. Włókniarzy. Trybuny mogą pomieścić 10 tys. widzów.

ATLAS ARENA

Hala sportowo-widowiskowa w Łodzi. Trybuny mogą pomieścić ponad 10 tys. widzów, a na płycie można ustawić dodatkowo 3 tys. miejsc. Do dyspozycji gości dostępnych jest 1,5 tys. miejsc postojowych, 4 ekrany multimedialne i 11 łoż VIP-owskich. Na hali odbyły się między innymi koncerty: Deep Purple, Imagine Dragons, Hans Zimmer, The Cure, Bryan Adams, Jean-Michel Jarre.

7.02

Nadchodzące wydarzenia

W Łodzi podejmowane są duże inicjatywy o znaczeniu międzynarodowym, co istotnie wpływa na prestiż i postrzeganie miasta.

EXPO HORTICULTURAL 2024

– czyli tzw. **Zielone Expo** ma przyciągnąć do Łodzi przynajmniej 4 mln odwiedzających. Szacunki mówią, że dzienna liczba odwiedzin może sięgnąć nawet 30 tys. osób. Wystawa ma trwać około pięciu miesięcy. Pawilony wystawiennicze staną w Centralnym Parku Miejskim, który powstanie po rozbudowie i rewaloryzacji parków Baden-Powella i 3 Maja oraz okolic CKD. Łączna powierzchnia tego terenu ma 77,3 hektara.

W innych częściach miasta również znajdują się przestrzenie wystawowe. Budynki wzniesione dla wystawców mają po wystawie służyć Łodzianom jako kawiarnie, restauracje, czy oranżerie. Atrakcyjne tereny zieleni zostaną połączone szlakiem turystycznym okalającym miasto. Łódzka wystawa odbędzie się pod hasłem „Nature of the City - Natura miasta”.

Inicjatorem międzynarodowych wystaw jest Międzynarodowe Stowarzyszenie Producentów Ogrodniczych. Organizacja od lat sześćdziesiątych stawia sobie za cel: stymulowanie zwiększonego popytu na ozdobne drzewa, rośliny i kwiaty na całym świecie, promocję branży, stanie się międzynarodowym ośrodkiem informacji branżowych oraz wymianę wiedzy i promocję najlepszych praktyk w produkcji roślin ozdobnych.

KORZYŚCI DLA MIASTA:

- **nowa i atrakcyjna zielona infrastruktura turystyczna.** W innych miastach wystawy służyły i w późniejszych latach. W Holandii powstał popularny do dziś park i wieża z punktem widokowym – miejsce służy też do organizacji dużych koncertów plenerowych. Z kolei pozostałością po wystawie z 1992 r. jest „małe miasto”. Teren pod imprezę zaplanowano, by po jej zakończeniu można było urządzić w niej zabudowę rezydencjonalną.
- **inwestycje w infrastrukturę drogową i komunikacyjną.** 4 mln odwiedzających potrzebuje dobrze skomunikowanej przestrzeni miejskiej. W dotychczasowych edycjach wydarzenia infrastruktura przygotowana pod kątem obsługi tak dużej imprezy w dalszych latach służyła mieszkańcom.
- **promowanie start-upów.** Możliwość przedstawienia innowacyjnych pomysłów największym graczom na świecie, z branży i nie tylko.

MISTRZOSTWA ŚWIATA
DO LAT 20 W PIŁCE
NOŻNEJ 2019

– dwudziesty pierwszy **turniej mistrzostw świata U-20 w piłce nożnej mężczyzn**. Po raz pierwszy wydarzenie to odbędzie się w Polsce. Rozpocznie się 23 maja,

a zakończy 15 czerwca 2019 r. Łódź, Bydgoszcz, Gdynia, Lublin, Bielsko-Biała i Tychy to szóstka miast wybrana na gospodarzy turnieju. Mecz otwarcia i finał odbędą się na stadionie Widzewa w Łodzi.

EUROPEJSKIE IGRZYSKA
UNIwersYTECKIE
EUSA GAMES

– w 2022 roku w zawodach weźmie udział ponad 5 tys. studentów z ok. 350 uniwersytetów z całego kontynentu, a mecze i rozgrywki będzie obserwować 500 sędziów międzynarodowych. Imprezę będzie wspierać 1,5 tys. wolontariuszy. W ramach EUSA Games zawodniczek i zawodników rywalizować będą w 13 dyscyplinach, m.in. w siatkówce, piłce nożnej, tenisie, footsалу czy badmintonie. Konkurencje będą odbywać się głównie w obiektach sportowych należących do Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Politechnika Łódzka ze swej strony oferuje Zatokę Sportu.

W planach jest także budowa pawilonu informacyjnego imprezy EUSA Games, położonego tuż obok Zatoki Sportu oraz podziemnego tunelu łączącego ją z osiedlem akademickim.

Polskie miasta do tej pory kandydowały o organizację imprezy trzykrotnie. Robił to m.in. Wrocław. Udało się jedynie Łodzi.

⁸ Dziennik Łódzki, „Zielone Expo dla Łodzi. Łódź wygrała i zorganizuje EXPO Horticultural w 2024 roku”, 21.03.2018

⁹ Gazeta Wyborcza Łódź, „Łódź gospodarzem EUSA Games 2022. Oficjalna umowa już podpisana”, 30.11.2018

CZĘŚĆ 8

Pojedynek

44

45

8.01

Nowe Centrum Łodzi vs. Służewiec Biurowy

Coraz częściej więcej firm warszawskich podejmuje decyzję o ulokowaniu swojej siedziby lub oddziału w Łodzi.

Poniższe zestawienie pokazuje porównanie kluczowych czynników wyboru siedziby biura w dwóch głównych lokalizacjach biurowych w każdym mieście:

Nowe Centrum Łodzi oraz Służewiec Biurowy ulokowany w okolicy ulicy Domaniewskiej.

46

	NOWE CENTRUM ŁODZI	SŁUŻEWIEC BIUROWY
Lokalizacja	Kompleks ulokowany w samym centrum Łodzi w pobliżu głównego dworca kolejowego Łódź Fabryczna	Kompleks ulokowany na warszawskim Służewcu, w odległości około 7 km od centrum Warszawy
Przybliżony czas dojazdu komunikacją publiczną z centrum Warszawy w godzinach szczytu komunikacyjnego	1 godz. 10 min	40 min
Liczba pracowników	12 000 osób	100 000 osób
Powierzchnia biurowa	95 000 mmkw. (docelowo ponad 200 000 mkw.)	914 000 mkw.
Przeciętny poziom płac w sektorze SSC/BPO	5000-7000 zł	6000-8000 zł
Obsługiwane procesy biznesowe	Księgowość, Kadry i Płace, Bankowość, Obsługa Klienta	Księgowość, Kadry i Płace, Bankowość, Obsługa Klienta, Logistyka
Obiegowe opinie	• dzielnica ciegła „w budowie” • nowoczesny charakter • ściśle centrum, życie kulturalno-rozrywkowe • flagowy obiekt Łódzki	• dzielnica dojrzała, funkcjonująca od kilku lat • standardowy charakter • dzielnica typowo biznesowa • dzielnica skupiająca procesy biznesowe, zwana „Mordorem”.

8.02

Inwestycje w Nowym Centrum Łodzi i na pobliskiej centralnej osi biurowej przy Piłsudskiego¹⁰

NOWA FABRYCZNA

Budynek biurowy, zlokalizowany jest przy ulicy Składowej 31/37 u zbiegu Węglowej oraz Knychalskiego. Funkcjonuje również pod nazwą **Nowa Węglowa**. Budowa nieruchomości biurowej wystartowała we wrześniu 2015 i trwała niecałe dwa lata. **Całkowita powierzchnia tego siedmiopiętrowego biurowca wynosi 30 tys. mkw., natomiast użytkowa 20 tys. mkw.,** z czego największą część zajmują biura - ponad 21 tys. mkw. Obiekt jest projektem inwestycyjnym spółki Skanska Property Poland, na jego generalnego wykonawcę została wybrana spółka Skanska, natomiast projekt powstał w pracowni Medusa Group - Przemysław Łukasik, Łukasz Zagała. Nieopodal znajdują się: Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ, Wydział Filozoficzno-Historyczny UŁ oraz Dworzec Łódź Fabryczna.

Kontakt: +48 22 561 30 00

¹⁰ www.urbanity.pl

MONOPOLIS

Położony przy Piłsudskiego, Kopcińskiego, Wydawniczej. Znany również pod nazwą **Spirit of Łódź**. Zabudowa powstała w 2020, obecnie jest przebudowywana. **Powierzchnia użytkowa tej jedenas-topiętrowej zabudowy równa się blisko 29 tys. mkw, z czego największą część zajmują biura - ponad 23 tys. mkw,** mniej powierzchnia handlowa - 5 tys. mkw., z 14 sklepami. Gmach to inwestycja firmy Virako, natomiast zaprojektowany został przez architektów z pracowni grupa 5 architektki. W pobliżu znajduje się Biurowiec Forum 76 Business Centre, biurowiec Kopcińsk-iego 79, oraz dawna fabryka wyrobów dzianych Henryka Dziembora.

Kontakt: 48 42 25 26 814

PRZYSTANEK MBANK

Pięciopiętrowy biurowiec ulokowany przy ul. Kilińskiego 74. Budowa biurowca zakończyła się w sierpniu 2017 roku. Generalnym wykonawcą obiektu jest przedsiębiorstwo Erbud, projekt opraco-wała firma Ghelamco Poland. **Powierzchnia biurowa tego obiektu wynosi 24 tys. mkw.** W pobliżu położona jest Biblioteka Główna i Fonoteka Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów oraz zespół budynków EC-1 Zachód.

Kontakt: 22 243 04 88

47

ORION BUSINESS TOWER

Łódzki wysokościowiec w obrębie dzielnicy Śródmieście przy Sienkiewicza 85/87. Obiekt został wzniesiony w 1978. Całkowita powierzchnia tej siedemnasto-kondygnacyjnej nieruchomości wynosi prawie 15 tys. mkw., natomiast użytkowa 11 tys. mkw., z czego największą część zajmuje **powierzchnia biurowa - ponad 9 tys. mkw.** Autorami projektu architektonicznego są architekci z pracowni Galbex, a jest to inwestycja deweloperska spółki Echo Investment. W pobliżu stoją łódzki Urząd Wojewódzki, Kamienica Roosevelta 17 i Centralny Dom Maklerski Pekao.

Kontakt: +48 42 292 91 09

RED TOWER

Został zbudowany w Łodzi w dzielnicy Śródmieście przy Piotrkowskiej 148/150 oraz Piłsudskiego. Innymi jego nazwami są **BRE Tower oraz Siedziba MBanku.** Obiekt biurowy został wzniesiony w 1978. Powierzchnia całkowita tej wielopiętrowej nieruchomości biurowej sięga ponad 13 tys. mkw., z czego największą część zajmują biura - **blisko 10 tys. mkw.** Nieopodal znajduje się budynek Piotrkowska 152, Kamienica Kamienica Piotrkowska 146, oraz budynek Piotrkowska 153.

Kontakt: +48 22 350 62 45

CENTRUM BIZNESU

Centrum Biznesu znajduje się w Łodzi w dzielnicy Śródmieście, zlokalizowane jest przy ulicy Piłsudskiego 3 u zbiegu Mickiewicza oraz Piotrkowskiej. Czasem funkcjonuje pod nazwą **Biurowiec MultiBanku.** Budowa budynku zakończyła się w czwartym kwartale 2001. Powierzchnia całkowita tego sześciokondygnacyjnego obiektu biurowego sięga 13 tys. mkw., z czego największą część zajmuje **powierzchnia biurowa - ponad 7 tys. mkw.** Obiekt to projekt deweloperski Echo Investment, spółka budowlana Eiffage Polska Budownictwo jest jego generalnym wykonawcą, a autorem projektu jest biuro architektoniczne z Łodzi - NOW Biuro Architektoniczne. W pobliżu stoją obiekt biurowy Piotrkowska 164, biurowiec Orange Plaza Financial Center i Centrum Rozrywki.

Kontakt: 42 292 91 09

ŁÓDŹ 1

Biurowiec przy Piłsudskiego 22 to trzypiętrowy budynek biurowy, czasem nazywany jest jako **Infosys BPO oraz Biurowiec Philips.** Konstrukcja obiektu biurowego Łódź 1 rozpoczęła się w 2005 i trwała 1 rok. Użytkowa powierzchnia tego gmachu równa się ponad 8 tys. mkw., z czego **największą część zajmują biura - 6 tys. mkw.** Generalnym wykonawcą inwestycji została spółka budowlana Skanska. Niedaleko znajdują się Kościół parafialny pw. Najświętszego Imienia Jezus, Kamienica Piłsudskiego 25 i Hotel Campanile.

Kontakt: 48 22 299 77 98

ORANGE PLAZA FINANCIAL CENTER

Łódzki obiekt biurowy w granicach dzielnicy Śródmieście przy Piotrkowskiej 166/168. Budowa nieruchomości dobiegła końca w 2000 roku. Całkowita powierzchnia tej nieruchomości wynosi 3 tys. mkw., podczas gdy użytkowa 2,4 tys. mkw., z czego największą część zajmuje powierzchnia biurowa – 1,5 tys. mkw., mniej powierzchnia handlowa - 901 mkw. W pobliżu znajduje się biurowiec Piotrkowska 164, Centrum Biznesu, oraz budynek Kamienica Leopolda Krushego.

Kontakt: +48 731 734 770

ŁÓDŹ WORK

Łódź Work - mieści się przy ulicy Dowborczyków oraz Targowej. **Powierzchnia biurowa tego budynku wynosi 4 tys. mkw.** Obiekt to projekt inwestycyjny Okam Capital z siedzibą w Warszawie. W pobliżu znajduje się biurowiec Ericpol Telecom oraz Centrum Biznesowe Faktoria. Inna nazwa to **Avangarda Center.**

Inwestycje realizowane

KOMPLEKS GHELAMCO

Nowe Centrum Łodzi to siedmiopiętrowy obiekt, który będzie stał w stolicy województwa łódzkiego. Powierzchnia użytkowa tego budynku to będzie 100 tys. mkw., z czego największą część zajmują **biura - 18 tys. mkw.**

Kontakt: 22 455 16 00

BRAMA MIASTA

Budowany zespół budynków biurowych na ulicy Kilińskiego. Zakończenie budowy planowane jest na połowę 2020 roku. **Powierzchnia biurowa ma wynieść 40 tys. mkw.** Autorem projektu jest biuro architektoniczne - Medusa Group - Przemysław Łukasik, Łukasz Zagąła, na jego generalnego wykonawcę została wybrana spółka Skanska. W pobliżu znajduje się Biblioteka Główna, Fonoteka Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów, Biurowiec Textilimpex oraz biurowiec Przystanek mBank.

Kontakt: 48 22 653 84 00

CENTRUM BIUROWE FABRYCZNA

Biurowiec powstanie przy ulicy Kilińskiego w 2022 roku. Użytkowa powierzchnia tego trzynastodysgnacyjnego budynku biurowego wyniesie 31 tys. mkw., z czego największą część zajmie **powierzchnia biurowa – 27 tys. mkw.**, mniej powierzchnia handlowa – 4 tys. mkw. Nieopodal znajdują się łódzki Dom Kultury i gmach Sobór św. Aleksandra Newskiego oraz budowane są Apartamenty N23 NCL.

Kontakt: 48 22 562 30 80

ZESPÓŁ BUDYNKÓW BIUROWYCH TARGOWA 2

Budowa budynków ma wystartować w 2019, a dobieć końca w 2020 roku. Powierzchnia biurowa tej zabudowy to ma być 40 tys. mkw. Obiekt to inwestycja firmy HB Reavis Poland, natomiast koncepcję architektoniczną opracowała pracownia Open architektki z Warszawy. W pobliżu znajduje się zespół budynków EC-1 Łódź - Miasto Kultury, Nowe Centrum Miasta, a około 200 metrów dalej zbudowany zostanie zespół budynków Rynek Kobra.

Kontakt: 48 22 203 44 20

IMAGINE

Zespół budynków biurowych przy Piłsudskiego i Rydza-Śmigłego. Konstrukcja zabudowy rozpoczęła się zimą 2018, a zakończy się w czerwcu 2019 roku. Całkowita powierzchnia tych sześciokondygnacyjnych obiektów wyniesie 16 tys. mkw., z czego największą część zajmie **powierzchnia biurowa – 14 tys. mkw., mniej powierzchnia handlowa – 2 tys. mkw.** Biuro DDJM Biuro Architektoniczne odpowiada za projekt architektoniczny nieruchomości, jego konstrukcją zajmuje się spółka budowlana Eiffage Polska Budownictwo, a w budowę tej inwestycji zainwestowała spółka Avestus Real Estate. W pobliżu stoją Biurowiec Forum 76 Business Centre i gmach Niska 11/15 oraz przebudowywany jest zespół budynków Monopolis.

Kontakt: 22 331 78 00

CZĘŚĆ 9

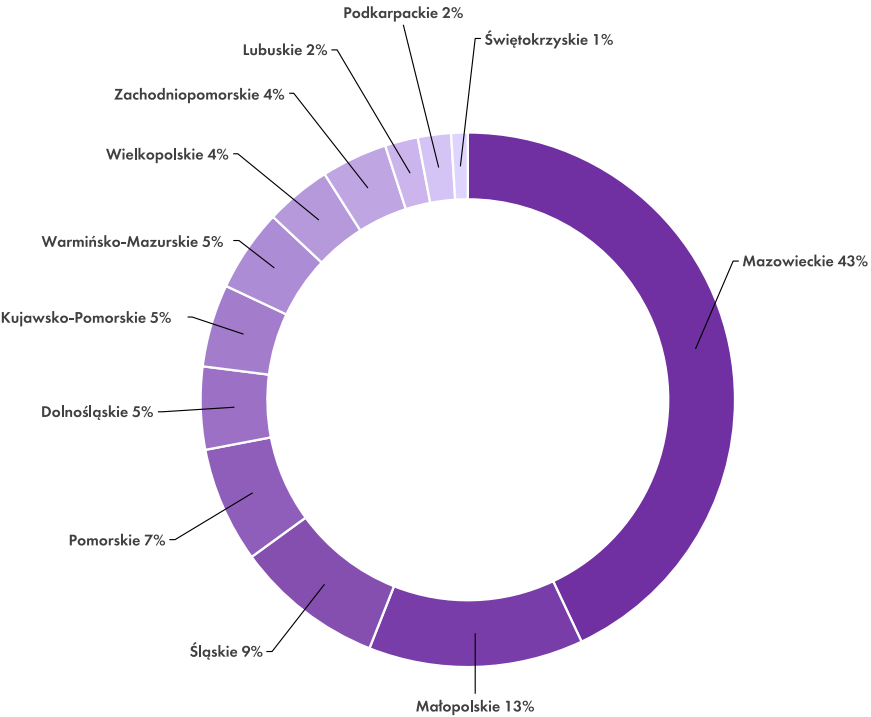
52 Poradnik dla
pracodawcy

9.01

Gotowość do relokacji do Łodzi, a obecne miejsce zamieszkania

Pracodawcy łódzkich firm powinny skupić się przede wszystkim na kierunkach, z których największy odsetek potencjalnych kandydatów zadeklarował gotowość do relokacji do Łodzi.

Miejsce zamieszkania osób otwartych na relokację do Łodzi

Mazowieckie	43%
Małopolskie	13%
Śląskie	9%
Pomorskie	7%
Dolnośląskie	5%
Kujawsko-Pomorskie	5%
Warmińsko-Mazurskie	5%
Wielkopolskie	4%
Zachodniopomorskie	4%
Lubuskie	2%
Podkarpackie	2%
Świętokrzyskie	1%

9.02

Ofertowanie kandydata a relokacja

Prowadzone projekty przez Antal wskazują, że najbardziej otwarte na relokację są osoby (jest to charakterystyka ponad 50% zrealizowanych projektów rekrutacyjnych uwzględniających relokację):

- Przed 30 rokiem życia lub po 45 roku życia
- Bez zobowiązań rodzinnych
- Otrzymujące bardziej atrakcyjne oferty finansowe
- Oceniające wysoko atrakcyjność lokalizacji miejsca, w którym składana jest oferta pracy

Na atrakcyjną lokalizację wpływ w przypadku Łodzi mają poniższe aspekty:

- Centralna lokalizacja na mapie Polski
- Dogodna komunikacja
- Niskie koszty życia – w tym przede wszystkim wynajem lub kupno mieszkania
- Wizerunek miasta
- Atrakcyjność kulturowo-rozrywkowa

W przypadku relokacji szczególne znaczenie ma przygotowanie tzw. „welcome pack” – krótkiego przewodnika po organizacji, ale i po mieście – gdzie można zjeść w okolicy pracy, główne punkty orientacyjne na mapie miasta.

Przydatne kontakty

URZĄD MIASTA

URZĄD MIASTA ŁODZI

Biuro Obsługi Inwestora i Współpracy z Zagranicą

ul. Piotrkowska 104A
90-926 Łódź
boi@uml.lodz.pl
(42) 638 59 39

REKRUTACJA I USŁUGI HR

KAROLINA KORZENIEWSKA

Account Executive Europe, Antal SSC/BPO

karolina.korzeniewska@antal.pl
+48 664 926 582
+48 22 483 51 43

OPRACOWANIE RAPORTU

AGNIESZKA WÓJCIK

Market Research Manager, Antal

agnieszka.wojcik@antal.pl
+48 728 527 940
+48 22 483 50 00

THE RELOCATION POTENTIAL OF LODZ AND THE REGION

DECEMBER 2018

57

Foreword

The purpose of preparing this Report is to provide Lodz employers and new potential investors with knowledge about the labour market in the context of relocation of employees to Lodz.

It allows to answer the question whether new investors and local employers can count during recruitment on human resources from outside Lodz and to what extent. The report also shows how the duality of the city of Lodz and the closely located capital of Warsaw is reflected in new business opportunities.

To this end, Antal analyzed a huge amount of data. Antal reached for job market reports describing the activity of specialists and managers in the labour market, prepared statistical analyzes based on several thousand recruitment processes that have been carried out, and compiled them with the data from public institutions. In addition, we conducted several in-depth interviews with relocated persons, which allowed us to examine the topic even better.

We hope that the resulting study will be a useful tool in the planning of human resources management policies.

Antal Team

PART 1

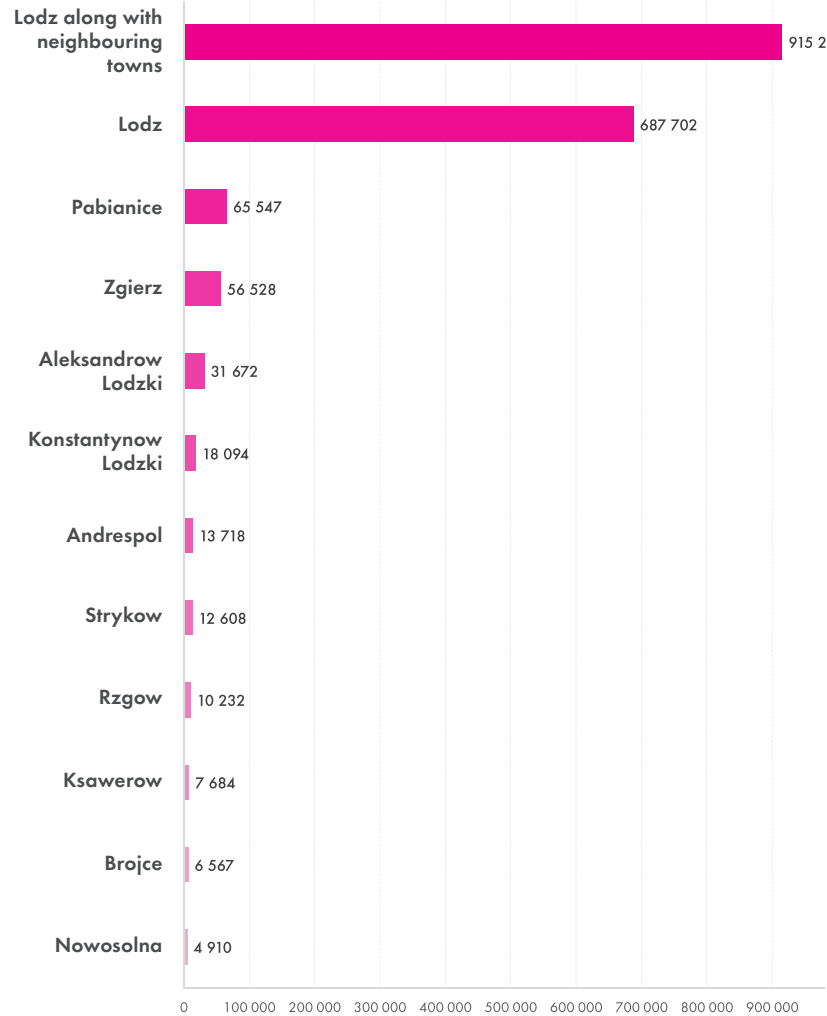
Introduction

1.01

Capital Potential in Lodz and the Region

The population of the entire Lodz Voivodeship reaches almost **2.5 million people**, and the population of the Lodz agglomeration reaches almost **1 million people (915,262)**. This is a high potential of human capital and professional development opportunities for employees.

60

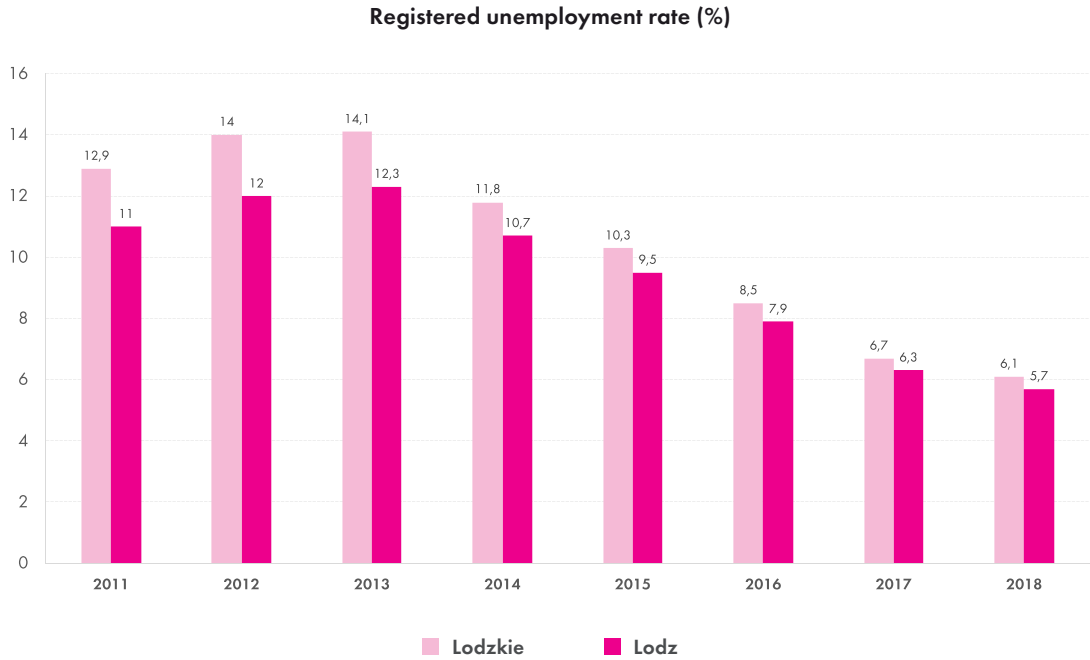
POPULATION 2018	
LODZ REGION	2 470 610
Lodz	687 702
Lodz along with neighbouring towns	915 262
Pabianice	65 547
Zgierz	56 528
Aleksandrow Lodzki	31 672
Konstantynow Lodzki	18 094
Andrespol	13 718
Strykow	12 608
Rzgow	10 232
Ksawerow	7 684
Brojce	6 567
Nowosolna	4 910

GUS, 1st half-year 2018

1.02

Decreasing unemployment in Lodz and wider development opportunities

The **unemployment rate** in both Lodz and the whole voivodeship has been falling regularly since 2014. Currently, it is at the level of **5.7% in Lodz**, which translates into good economic prospects for residents. The dynamic growth of business in Lodz and the surrounding area significantly impacts the decreasing registered unemployment rate.

61

REGISTERED UNEMPLOYMENT RATE (%)								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
LODZKIE	12,9	14,0	14,1	11,8	10,3	8,5	6,7	6,1
LODZ	11,0	12,0	12,3	10,7	9,5	7,9	6,3	5,7

GUS, data for the end of the year,

*data for VI 2018

1.03 Strong local economy

Several key factors influence the favourable economic situation in Lodz.

One of them is the central location of Lodz, which in combination with well-prepared infrastructure (airport, intersection of the trans-European A1 and A2 motorways, an extensive network of railway connections, the newest railway station – Lodz Fabryczna) translates into attractive business development opportunities, especially in the logistics sector.

62 An extensive production cluster translates into climbing up the value chain. The expanded production lines are followed by the construction of logistics centres, supporting centres (SSC / BPO) as well as research and development centres. The development of companies such as BSH and Whirlpool is an example of this phenomenon on the Lodz market.

Case: BSH

BSH in Lodz is comprised of three modern factories, one of the largest logistics centers in Poland, shared service centres and development centres. The new dishwasher factory is one of the most modern production plants in the BSH portfolio, and its production capacity in the long term will reach 3 million devices a year. This is another strategic investment of the company in the Lodz region, after the Logistics Centre and the R & D Research and Development Centre. BSH Household Equipment for its dynamic development with respect for the principles of sustainable development has won the TOP5 employers prize of the city of Lodz. It is the result of a modern style of management and activities for the benefit of the local community. BSH received the "Reliable Partner of the Youth in Lodz Program". For ten years, the company has been funding scholarships for the program's finalists, creating attractive development opportunities for the inhabitants of Lodz and the surrounding area.

Case: Whirlpool

Whirlpool Corporation is the biggest manufacturer of large household appliances in the world, which in 2016 achieved annual sales of approximately 21 billion dollars, employed 93 thousand employees and owned 70 production and research centers of technology. In the region of Europe, the Middle East and Africa, the corporation employs approx. 24,000 employees, has sales in more than 30 countries, and production and research facilities of technology centres in 8 countries. The Indesit factory belonging to the American corporation began production in Lodz 18 years ago. First there were cookers, then fridges, kitchen hoods and plastic components. In 2017, the Whirlpool financial shared service center was opened. It employs nearly 300 employees with a total of nearly 20 languages. Financial operations, which have been conducted so far in Delhi, Dublin and Italian Fabriano, are now supported by specialists in the Lodz SSC, who are responsible for, among others, the countries of Europe, the Middle East and Africa.

The sector of biotechnology and Pharmacy is also dynamically developing in the Lodz region. The development of the SSC / BPO sector deserves the highest attention.

SHORT GLOSSARY:

SSC (Shared Service Centres) - dedicated service centers established and working within and for a group of companies or related organizations or institutions. It provides outsourcing services within the same group of companies or institutions. Not wanting to open separate, e.g.: accounting departments in all countries, corporations create their own IT centres, e.g.: in Poland, which are to serve all branches of the company in a given region or around the world.

BPO (Business Process Outsourcing) – outsourcing services. Companies outsource business processes, not key to the organization, to external companies. Most often these are telemarketing, accounting and financial or IT processes. The benefits of such a solution are minimization of own costs and simplification of the organizational structure, because it is the external service provider who bears, among others, costs of office rent, employment.

The modern business services sector

This sector has generated jobs in 40 centres, seventeen of which employ over 1 thousand people.

Employment in the sector over the last 8 years from 50 thousand people has increased to almost 280 thousand. Currently, in the 11 largest business services centres in Poland (Cracow, Warsaw, Wroclaw, Tri-City, Katowice Agglomeration, Lodz, Poznan, Bydgoszcz, Lublin, Rzeszow and Szczecin), 95% of the industry employees are employed.

The share of Lodz in total employment is 7.3%, i.e.: 20.4 thousand people¹ and is one of the sectors offering the most new vacancies on the market. It is worth noting that the growing pool of vacancies in the structures of shared service centers significantly increases the professional prospects of students and graduates, because it is the group from which most often these entities take their employees.

In addition, from the very beginning they guarantee attractive rates from PLN 4000 gross per month to as much as PLN 7,000-8,000 gross monthly offered to graduates who speak foreign languages².

63

DEVELOPMENT AREAS FOR STUDENTS AND GRADUATES IN LODZ OFFERED BY SHARED SERVICES CENTRES

Finance and Accounting	HR and Payroll	Banking	Logistics	Customer Service	IT Processes
------------------------	----------------	---------	-----------	------------------	--------------

¹ Modern Services Business Sector in Poland 2018, ABSL

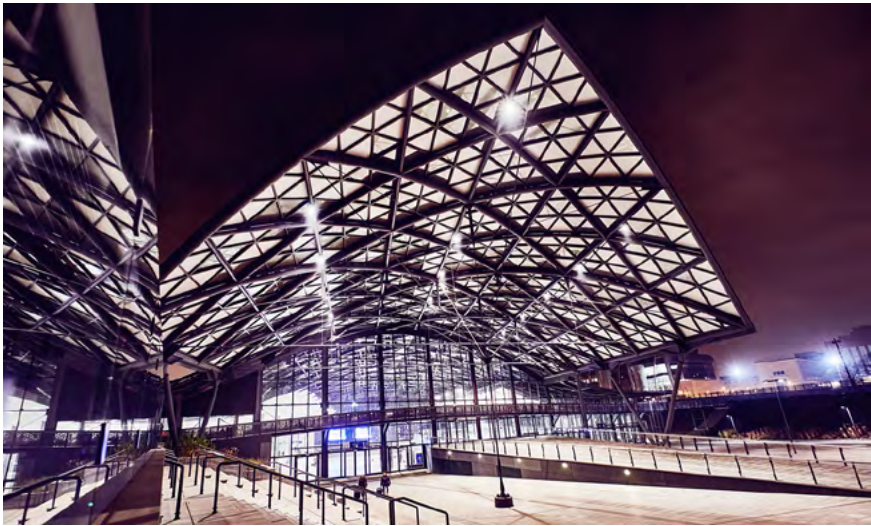
² Antal data from recruitment processes carried out in 2018

1.04

New Centre of Lodz – attractive location for companies

Over the past few years, we have been able to observe how Lodz, thanks to the thoughtful actions of the city authorities aimed at improving the economic situation, effectively strengthened its position among the leading locations for the modern business services sector in Central and Eastern Europe.

The most important activities include the large-scale revitalization of urban space, which focuses on the New Centre of Lodz, active acquisition of investors, promotional activities and a number of socio-economic projects.

Lodz Fabryczna Railway

EC1

New Centre of Lodz

EC1

EC1

EC1

EXPERT COMMENT

Jan Szulborski
CONSULTANT CUSHMAN & WAKEFIELD

The dynamic development of the city has been followed by the development of the office space market.

A characteristic feature of Lodz is the successful combination of modern office projects with revitalized post-industrial buildings, historic palaces and tenements that create the unique character of a modern city with a rich industrial tradition.

The total office space in Lodz in the third quarter of 2018 amounted to 464,400 square metres, which places the city on the seventh place in terms of available office space in Poland. Over the last five years, the total office space has increased by more than 183,400 square metres, and in the next two years it will increase by an additional 100,000 square metres thanks to ongoing projects such as the City Gate, Monopolis, Imagine and Hi Piotrkowska.

Analyzing the spatial distribution of office space in Lodz, we can see that the majority of modern office space is concentrated in three main business zones, to which we can include New Centre of Lodz, which is the largest area revitalization

project in Central Europe, covering 100 hectares, combining service, office, commercial and residential functions.

The focal point of the New Center of Lodz is the underground Lodz Fabryczna Railway Station, which was opened in 2016. The most recognizable office projects in this location include the following buildings: Nowa Fabryczna, Przystanek mBank, the City Gate project being under construction and the planned Ghelamco and HB Reavis investments, which together will provide more than 50,000 square metres of office space.

Another area of modern office space location is the centre of Lodz, at the intersection of Piotrowska and Piłsudskiego streets, where there are such facilities as: Orion Business Tower, Lodz 1, Red Tower, Business Centre, Orange Plaza, OFF Piotrkowska and planned projects Hi Piotrkowska and P22.

On the other hand, at the intersection of Piłsudskiego and Kopcińskiego streets, at the Lodz eastern beltway, there is a third, rapidly developing zone in which there are

Symetris Business Park, Forum 76 and HammerMed complexes and emerging Imagine and Monopolis projects.

Lodz in comparison with the largest cities such as Warsaw, Wrocław and Cracow is characterized by relatively limited access to modern office space. Nevertheless, this situation will improve due to the unique European character of Lodz combining modernity with the post-industrial history of the city and the growing interest of tenants for whom Lodz is an attractive place to locate their business, thanks to the large resources of educated staff, lower labour costs and a large student pool.

PART 2

Occupational
mobility

66

67

2.01 Occupational Mobility and reasons for changing jobs in Poland

Occupational mobility of Poles is on a high level, both in terms of geography and positions. The majority of employees will take into account relocation for an attractive job offer, as well as changing trade – the courses offered in industries characterized by the highest demand for employees, e.g.: IT or industrial production, enjoy unflagging popularity.

70% of specialists and managers declare their readiness to consider relocation to another city if they receive an attractive job offer.

The decision to move is influenced by the assessment of the job offer as well as the final location - here the cultural, communication and environmental resources count. The employment potential of the market is also of great significance, which will create career and education opportunities for the candidate and his family members. The most attractive cities in terms of relocation are: Warsaw, Wrocław, Cracow, Tri-city, Łódź, Poznań and Katowice.

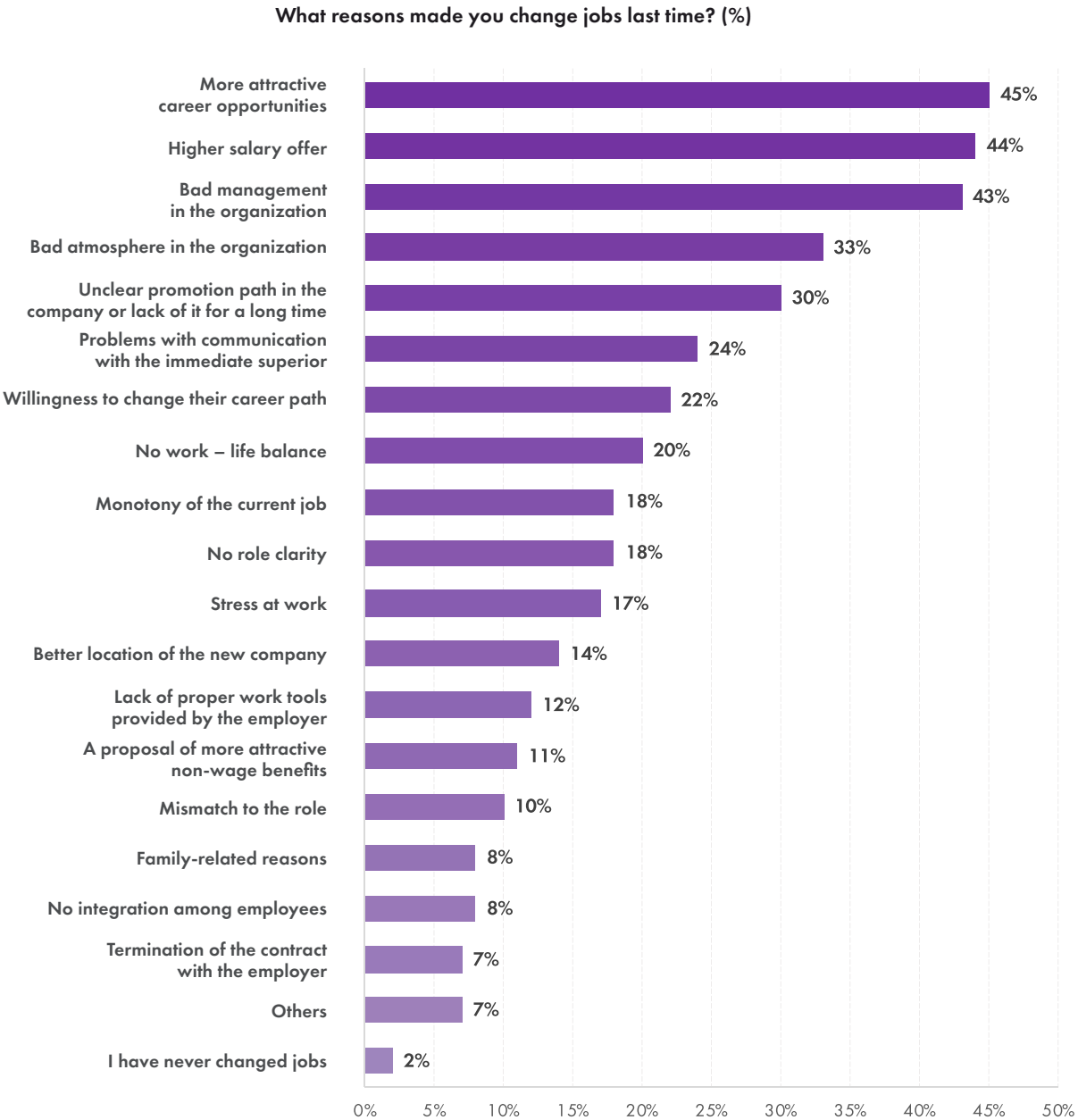
Employees in Poland are also happy to change their jobs. Only 2% of those surveyed by Antal declare that they have never changed it.

The main reasons for changing jobs are external factors, i.e.: obtaining a more attractive job offer in terms of greater development opportunities and higher remuneration. It is worth noting that very rarely specialists and managers indicate only one factor influencing their decision to change jobs. On average, a specialist selects 4 different factors. This allows one to conclude that the change is influenced by the appropriate configuration of internal factors (such as bad management in the organization), as well as external (competitive job offer).

The data shows that employees in Poland declare high readiness to consider a new offer (72%), as well as relocation (70%), but it should meet their conditions.

72% WILL CONSIDER A NEW JOB OFFER

70% WILL CONSIDER RELOCATION, IF THE OFFER IS ATTRACTIVE

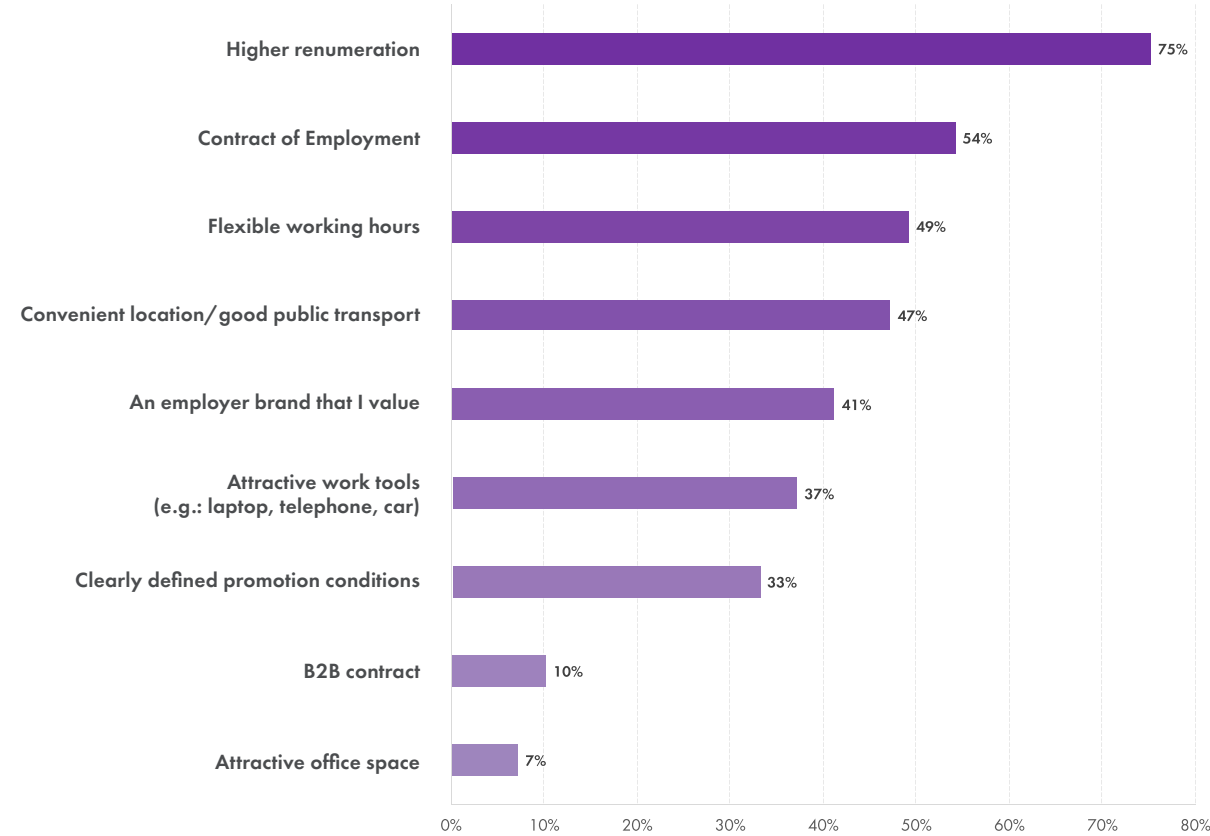

2.02

Conditions that should be fulfilled by an attractive job offer

The conditions necessary to consider a new job offer are higher wages as well as a contract of employment. The flexible working hours offered by the employer as well as the convenient location of the workplace are becoming increasingly important.

What are the necessary elements that must be included in the job offer for you to decide to consider it?

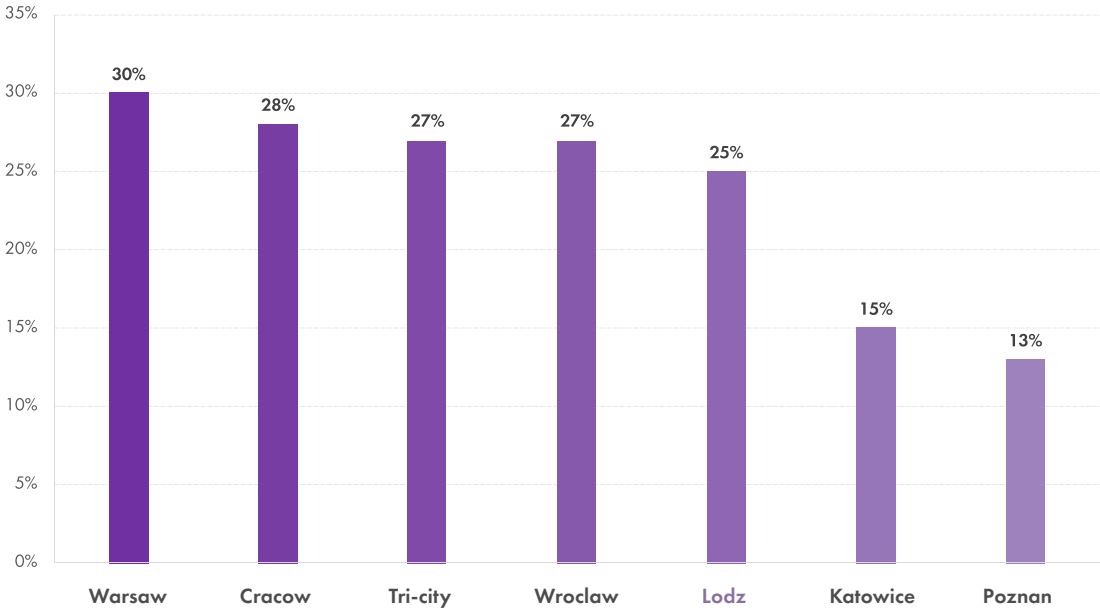
Activity of Specialists and Managers on the labour market Report, Antal 2018

2.03

Readiness for relocation in SSC/BPO sector

In the case of the SSC / BPO sector – 75% of employees will consider a relocation if they receive an attractive job offer, which is a result that exceeds by 5 percentage points the nationwide average. The most attractive cities in terms of relocation remain similar as in the case of nationwide trends, while it is significant that in the case of mainly young people working in the SSC / BPO sector, differences in the popularity of cities are not as visible. Potential candidates are almost as open to relocation to Warsaw as to Lodz.

What cities would be attractive for you in terms of domestic relocation? SSC/BPO Sector

Activity of Specialists and Managers on the labour market Report, Antal 2018

2.04

The main factors of attractiveness of cities in terms of relocation

WARSAW

Warsaw is primarily a big business centre in the eyes of potential candidates, with unlimited opportunities on the labour market, as well as a rich cultural offer.

Warsaw is also associated with a fast pace of life and high dynamics, the offer of high wages, but also high costs of living.

CRACOW

The historical capital of Poland in the eyes of the candidates is characterized above all by a high level of tourism, internationality and entertainment life. A large number of cafes, pubs and restaurants is an advantage, especially in the eyes of students, often migrating to Krakow as one of the strongest academic centres.

An additional advantage for those who prefer winter sports is the vicinity of the mountains.

TRI-CITY

Tri-City is perceived as one of the Polish centres of academic life, as well as a city with a rich history.

The sea, sails, water sports certainly constitute an advantage of the location in the eyes of the candidates.

Tri-City is more and more often associated with dynamic and modern business and with a high-quality leisure offer.

However, the most important and most often mentioned advantage are natural values and clean air with one of the lowest levels of smog in Poland.

WROCLAW

Since Wrocław was the European Capital of Culture in 2016, this association with this city centre has significantly strengthened in the minds of potential candidates.

It is a city also perceived by the dynamic development of business – but with more emphasis on work-life balance – in the capital you run, in Wrocław you swim – candidates used to say.

The undeniable advantage of Wrocław is undoubtedly the attractive architecture as well as the vicinity of the mountains.

LODZ

Impressive red brick buildings, Manufaktura, Lodz Fabryczna Railway Station and the Film School are the main associations among people considering relocation to Lodz.

The city is perceived as a thriving capital of culture, but off-culture, outside the mainstream. Lodz – recently chosen by LonelyPlanet as one of the most attractive cities to visit "combines post-industrialism with modernity". Candidates perceive the city as dynamically developing with still low living costs. An important aspect is the central location that allows relatively easy access to every other city in Poland.

KATOWICE

Katowice is traditionally associated with heavy industry.

However, more and more often with cultural life – thanks to concerts in Spodek and the organization of the OFF festival.

The European Economic Congress means that Katowice is increasingly recognized by business, which translates into new development opportunities for candidates.

POZNAN

Poznan is associated with the main trade centre in Poland.

In addition, good location and vicinity to Berlin are an undoubted advantage in the eyes of potential employees.

Work-life balance and rich historical traditions tempt many people.

An additional advantage is brewing traditions, which for many people are the icing on the cake.

PART 3

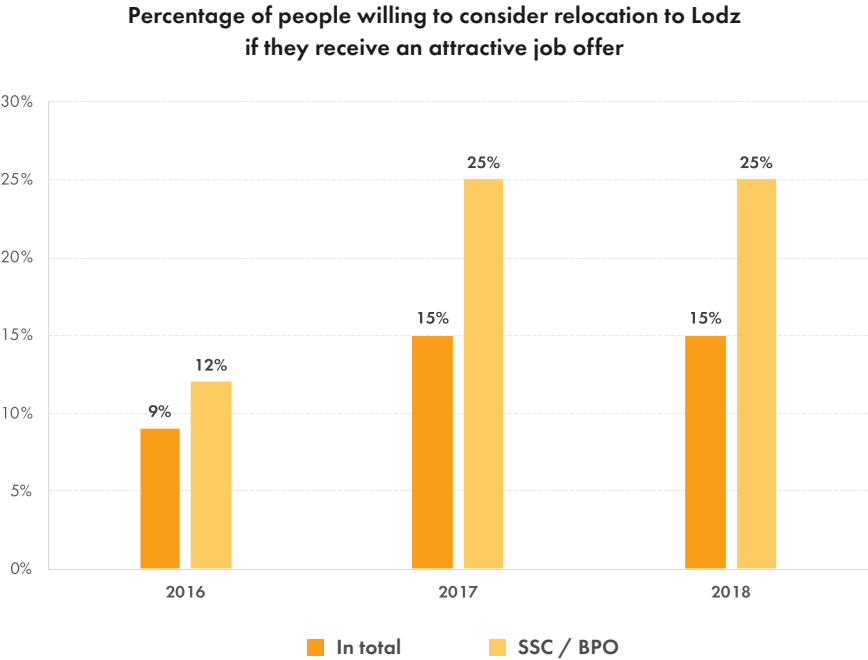
Analysis of factors affecting relocation to Lodz

74

75

3.01

Growing attractiveness of Lodz in terms of relocation

Every year Lodz is achieving better and better results in the ranking of city attractiveness in terms of relocation.

Forecasts by Antal experts assume further stable growth of the city's attractiveness with the implementation of new investments by the City Hall and companies located in Lodz.

The attractiveness of Lodz is mainly influenced by rich cultural offer, central location, and to a very high degree – low cost of living.

PERCENTAGE OF PEOPLE WILLING TO CONSIDER RELOCATION TO LODZ		
	In total	SSC/BPO
2018	15%	25%
2017	15%	25%
2016	9%	12%

Activity of Specialists and Managers on the labour market Report, Antal 2016, 2017, 2018

3.02

The Lodz basket of goods and services compared to other urban centers

Lodz in comparison with other cities in terms of the attractiveness of living costs is a definite leader. In three analyzed categories, it achieves the best results, and in five analyzed categories it belongs to the top three. Lodz is particularly favourable in terms of low living costs in comparison with nearby Warsaw, which is at the other end of the scale.

	Warsaw	Krakow	Tri-city	Wroclaw	Lodz	Katowice	Poznan
Prices of flats per square metre on the primary market PLN (1)	8880	7042	7967*	7145	5528	5845	6959
Prices of flats per square metre on the secondary market PLN (1)	9612	8059	8352*	6491	4711	4173	6728
Average rental price for the city (2)	4285	2407	2595	2384	1708	2003	1947
The cost of renting a dorm (3)	450	400	350**	400	350	350	400
Children in nurseries and children's clubs for 1000 children under the age of 3 (4)	174	233	115**	254	163	196	206
Monthly cost of a ticket for public transport for an adult without discounts and reductions, for the first zone in the case of such division	110	89	132	98	90	93	108

1) Prices of residential real estate, NBP, III quarter 2018

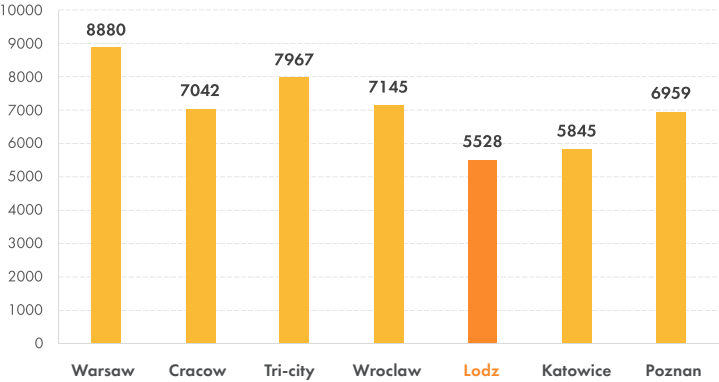
2) Average rental prices in selected cities in March 2018. Bankier.pl report

3) Student Houses in Poland Report, 2017 Independent Students' Association / Research sample based on the following universities: AGH, PP, PWr, SGH, UAM, UG, UJ, UPwK, UR / rates quoted rounded up to PLN 50

4) GUS, 2017 (Tri-city excluding Gdynia and Sopot)

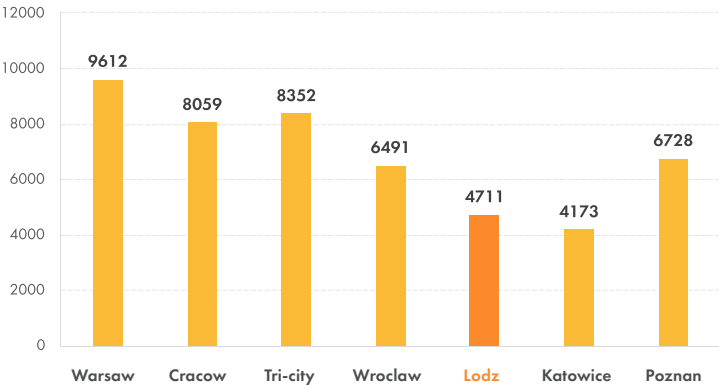
* excluding Sopot

** excluding Sopot and Gdynia

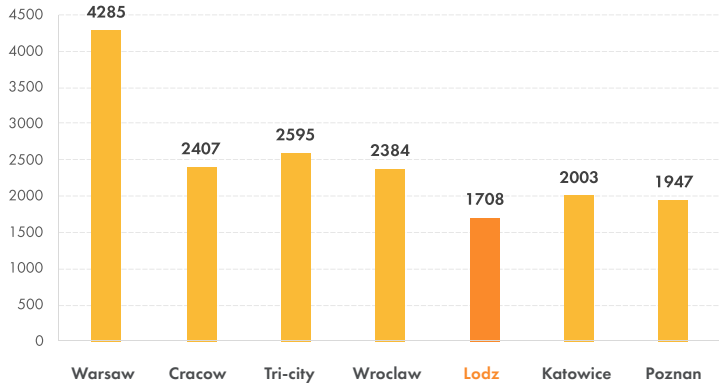
Prices of flats per square metre on the primary market PLN

Prices of residential real estate, NBP,
III quarter 2018

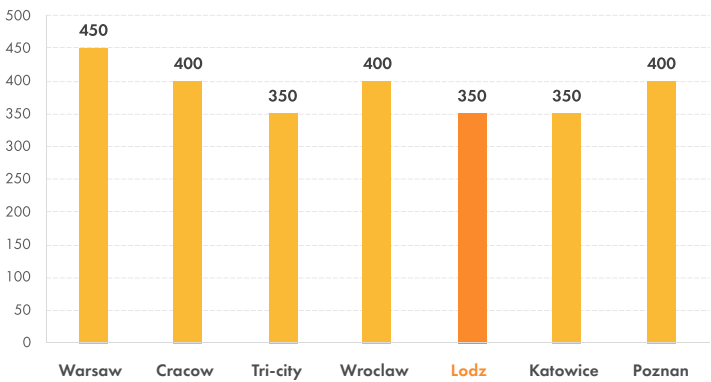
Prices of flats per square metre on the secondary market PLN

Prices of residential real estate, NBP,
III quarter 2018

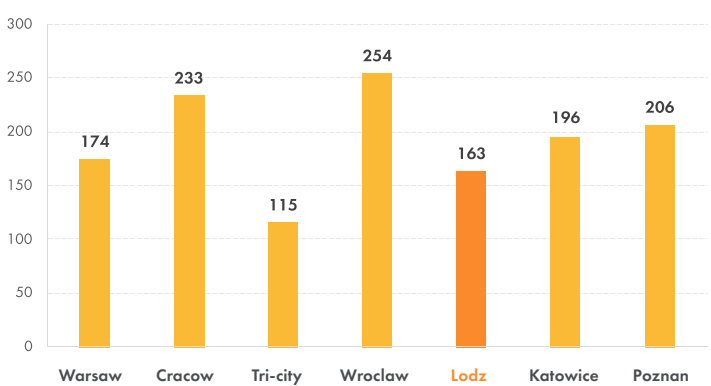
Average rental price for the city PLN

Average rental prices in selected cities in March 2018.
Bankier.pl report

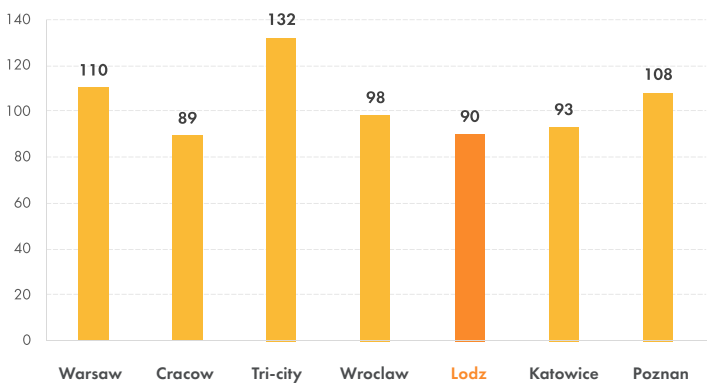
The cost of renting a dorm PLN

Student Houses in Poland Report, 2017 Independent
Students' Association / Research sample based
on the following universities: AGH, PP, PWr, SGH,
UAM, UG, UJ, UPwK, UR / rates quoted
rounded up to PLN 50

Children in nurseries and children's clubs for 1000 children under the age of 3

GUS, 2017
(Tri-city excluding Gdynia and Sopot)

Monthly cost of a ticket for public transport for an adult without discounts and reductions, for the first zone in the case of such division

3.03

Perception of Lodz

Lodz is achieving better and better results in the rankings of capital cities and image reports. In the "Premium Brands"³ ranking in 2016 Lodz took the seventeenth, penultimate place, in 2017 it was already ninth, in the middle of the ranking.

Points could be obtained in five categories: trust (a city you can rely on), reference (a city that you can recommend), media atmosphere (a city that has bad reputation in the media), social involvement (a city that takes into account the social good) and the city as an employer (a city associated with good working conditions).

There was an additional measurement added to these results, which examined the recommendation of the given cities and their level of familiarity, and in which Lodz performed well, taking the fourth place.

It is worth emphasizing that the city brand translates directly into the interest of investors and new residents.

Lodz was also in the middle of the ranking list as a civic city.

In the Europolis ranking from 2018, it was ranked 30th out of 36 other Polish cities⁴.

The ranking of Polish Sustainable Cities Arcadis 2018 compares 50 Polish cities in terms of their sustainable development assessed in three areas: social, environmental and economic one.

Lodz was also placed in the middle, twenty-sixth in the general classification. The report compares cities in three areas: society, environment and economy. In the case of Lodz, the economy is rated particularly well - in this respect, the city took the seventeenth position.

Anna Rusek, Director of the Environmental Department at Arcadis, points out that Lodz is an interesting example of a city in which economic problems, specifically the decline in the importance of the textile industry, which historically was one of the most important engines driving the development of the metropolis, became a catalyst for positive changes.

The post-industrial profile of the city determines the direction of local authorities, which engage their forces not only in the process of urban area revitalization, but also undertake initiatives aimed at social revitalization of residents and improvement of the quality of the environment. The city ranked in the top twenty of the ranking in the area of economy. The result was a good organization and investment planning, as well as excellent transport location⁵.

Another significant fact about Lodz is that it is considered one of the most attractive cities to visit in 2019. In the prestigious "Best in Travel 2019" Lodz overtook Maldives, Houston and Ecuador.

Lodz combines the renovation of industrial spaces with bold architectural projects – was announced as justification for the award⁶.

³ Dziennik Łódzki „Ranking reputacji miast wojewódzkich. Łódź pnie się w górę”. 19 lipca 2017

⁴ Report: „Miasta Obywatelskie” Europolis, 2018

⁵ <https://plasterlodzki.pl/miasto/aktualnoci/lodz-26-w-rankingu-polskich-miast-zrownowazonych/>

⁶ Rzeczpospolita, „Lonely Planet: Warto w przyszłym roku odwiedzić Łódź”, 23.10.2018

Expert comment

Impact of Lodz’s increased ability to implement recruitment processes

Edyta Banaszak
ANTAL CONSULTANT

Among residents as well as visitors to Lodz, we can encounter better and better opinions about the attractiveness of the city, its space, cultural offer and its security. It is certain that Lodz is developing, which can be noticed in many investments appearing there, revitalization of old buildings, better connections with other cities or a richer professional offer. These changes affect the possibilities of recruiting employees for the Lodz labour market.

For almost two years I have had the opportunity to recruit for large international companies in Lodz, mainly from the area of shared services and outsourcing processes, the number of which is growing steadily, and existing corporations are growing. Such a market increases the demand for many specialists who, thanks to interesting job opportunities, also come here from other cities. The possibility of presenting positive aspects to the candidates, related to the image of Lodz and important for the potential future resident of the city, definitely contributes to the successful completion of the recruitment process.

The first one is a good location. Lodz as a central city in Poland is quite easily accessible to people from different regions. Good

transport connection with other major cities, both in terms of rail and road connections is undoubtedly important. An example of this is the A1 / A2 motorway linking Lodz with the capital and Poznan, which gives you the opportunity to quickly reach both cities. As well as intercity connections, where the travel time to Warsaw, Poznan or Krakow has significantly decreased.

The cost of living is also a big plus, which is lower compared to other agglomerations. The prices of renting or buying a flat and public transport are on average 20 percent lower than in the Tri-City, Cracow or Warsaw.

This aspect is particularly important for young people who are still studying or are just starting their careers. The ease of earning a livelihood greatly influences the choice of place of residence.

And the most important aspect that convinces one to relocate is the job offer itself. By increasing investments in Lodz and international companies appearing there, Lodz is one of the most attractive cities.

A larger number of corporations are dynamizing the labour market and contributing to the creation of new jobs for

specialists from various industries. Thanks to this, candidates can frequently choose among the appearing offers and relatively easily find employment. Large corporations often need candidates who not only speak English, but also other European languages, which is an additional incentive for people coming from abroad. Their linguistic skills allow you to quickly find the right offers. Such a market creates competition among companies and a fight for an employee, thanks to which wages grow and tempt employees.

Employers are more and more willing to offer relocation packages and assistance in moving to another city, only to win the desired candidates.

Lodz is undergoing further changes and is growing more and more. This situation motivates employees to stay on the market or move from other regions to the centre of Poland.

PART 4

The potential of re-emigration of Lodz's graduates

82

83

4.01

Relocation of re-emigrants

The recruitment experience of Antal consultants shows that people who have previously had the opportunity to live in Lodz are characterized by high openness to the relocation to Lodz. Such people perceive Lodz as an attractive urban centre, which they are often emotionally connected to, and also have family members there. Their emigration from the city resulted mainly from the need to find an attractive job offer, which was not offered by Lodz in such a number as in the present years. It is certainly a group to which, in particular, job offers and various recruitment campaigns should be addressed.

Antal analyzed the pool of graduates of Lodz universities who currently work in other urban centres – in total and in the SSC/BPO industry.

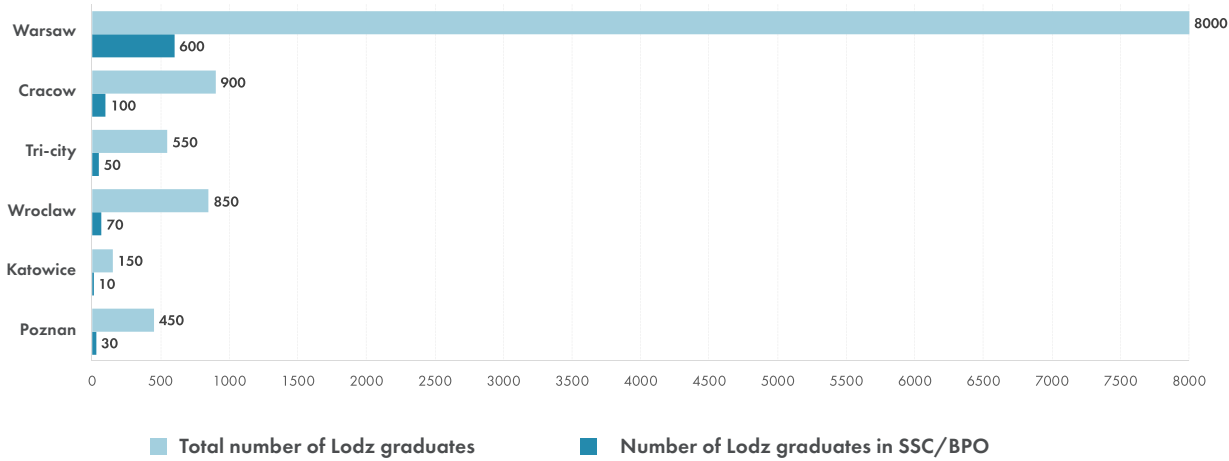
The chart below shows the high relocation potential especially in Warsaw and Cracow.

GRADUATES OF LODZ UNIVERSITIES ON THE MARKETS OF OTHER CITIES

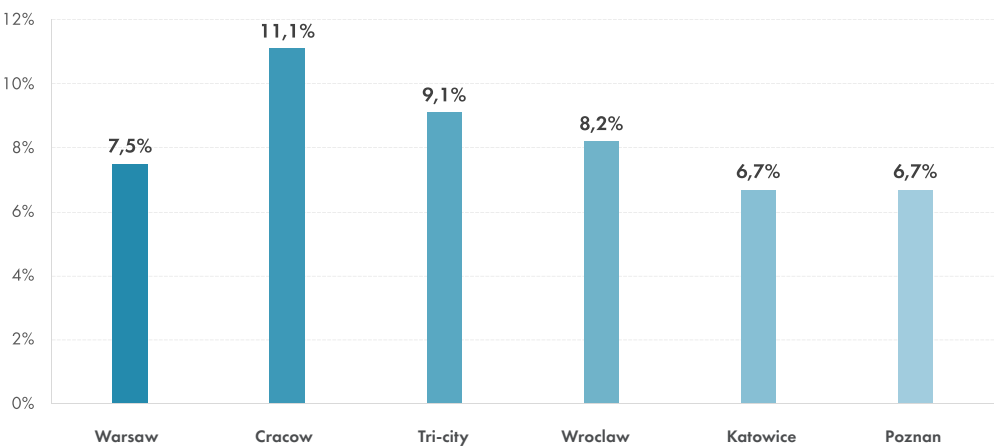
	Number of Lodz graduates in SSC/BPO	Total number of Lodz graduates
Warsaw	600	8000
Cracow	100	900
Tri-city	50	550
Wroclaw	70	850
Katowice	10	150
Poznan	30	450

The analysis of professional profiles on LinkedIn carried out by Antal concerned the lives of graduates before the age of 35 years of the three largest universities in Lodz excluding the medical profile: University of Lodz, Technical University of Lodz, Academy of Humanities and Social Affairs in Lodz.

Graduates of Lodz universities on the markets of other cities

Graduates of Lodz universities on the markets of other cities, working in SSC/BPO sector

PART 5

Lodz in the eyes of relocated employees

To Lodz from Azerbaijan

Narmin Huseynli

I am from Azerbaijan, I came to Poland in 2017. I graduated in my country with a degree in finance and gained first experience in the profession. However, I knew that if I want to continue my career, it is best if I move to Europe. Due to the fact that I earn my own living, I had to look for a place where the cost of living would not be too high. Among many interesting proposals I chose Poland, and more precisely Lodz, because it seems to be one of the cities with the most developing economy. I decided to start another studies, because I knew that thanks to this it would be easier to find a place in the Polish labour market.

In Lodz, I found accommodation at the university without any problem. The flat is comfortable, in a good location – I have been living here till today.

When I started looking around for work, I went to the job fair in Lodz, to my surprise, after sending a few CVs, many companies contacted me. I think that the knowledge of several languages is of great value here, and the Lodz market abounds in many international companies that are willing to employ people who speak languages. First, I started an internship in accounting at Philips, and after half a year a full-time job at McCormick.

When it comes to other impressions about Lodz, it seems to me quite peaceful and not as noisy as other big Polish cities, which suits me. Moving around the city is quite easy – public transport works well, and most importantly for me – tickets are inexpensive. When I came to Lodz I did not know Polish, and not everyone understood me when I tried to speak in different languages. On the other hand, I did a basic Polish course which allowed me to break the barrier, I could more confidently and easily establish contact with people who were very helpful when I tried to say a few words in Polish.

Lodz is a city that is developing, and, in addition, offers many professional opportunities, which is very attractive to me as a young person.

To Łódź from Cracow

Tatiana Moskaiewicz

I came to Poland 6 years ago for private reasons. At the beginning to Cracow, where I started working as HR Technology Specialist. After a few years, I started looking for new job opportunities. Then my friend from Łódź contacted me, who works here for some international company. She was very satisfied with her job and sincerely recommended her employer to me. I took part in the recruitment and I was successful.

Moving to Łódź did not cause me a big problem. Actually, I found a flat in one day.

I had already been to Łódź once – at the beginning of this year – I liked it. It is a city different than Cracow, it has an interestingly arranged space, it is unique, more loftlike, hipster. Places like OFF Piotrkowska or Manufaktura build the image of the city. I remembered Łódź as a city of freedom, it reminded me of that. And I came back here with this association.

I really like the architecture in Łódź. I see that the city cares about places that have their own history and make them a part of culture. I also value museums very much, where I can come to open artistic events. For example, a museum of books, art, factories – they are more practical, industrial, thanks to them you can learn something interesting. The gigantic advantage of Łódź is clean air, which I missed very much in Cracow. There is also a large number of beautiful parks. In addition, there are not so many tourists and you can meet more local people who are open and friendly.

I have an impression that Łódź is just developing, there are more and more corporations here that give many professional opportunities, and thanks to this the potential of the city is growing.

To Łódź from Silesia

Mariusz Kozłowski⁷

I have been working in the production industry for 12 years. In my professional career I have relocated 3 times. Last time a year ago from Katowice to Łódź.

The offer of work from Łódź was very convenient for me.

First and foremost, the financial conditions were satisfactory and the company's brand was recognized. In addition, I have a family in Warsaw and travel time from Silesia versus from Łódź is definitely in favour of this other city.

What I appreciate in Łódź are definitely opportunities in terms of rental prices. Currently, it takes me about 35 minutes to get to work, but factories are often located outside the city centre – that is why I am used to the necessity of commuting, which is not bad in Łódź.

The advantage was that my wife also quickly found employment in the financial industry. I conclude from this that the labour market in Łódź looks good.

When it comes to cultural life in Łódź – I cannot complain. There is often something going on, various events are organized. In addition, my wife and I often travel abroad – so we do not feel a greater need for additional attractions.

⁷The name and surname were changed due to the request for anonymity

PART 6

90 Relocation incentives
and barriers

6.01 Relocation incentives

Candidates for relocation are encouraged by lower costs of living, earnings at a similar and even higher level as well as support from employers.

In every third recruitment related to the relocation, the candidate can count on a one-off addition to the salary. In turn, the higher salary base is offered by 23% of employers, and 22% of them also decide to finance a flat.

The financial issues are always the strongest argument for the candidate. The recruitment carried out by Antal shows that **one-off additions or additions paid in the first months after employment are the greatest incentive for employees' relocation.** Bonus paid immediately after employment is offered by 34% of employers, and 17% of companies provide higher salary in the first months after the relocation to support the employee in difficulties related to the change of the place of residence.

Specialists who decide to relocate can count on a financial addition to the base of remuneration ranging from PLN 2,500 gross to almost PLN 10,000 gross.

The average amount of the relocation bonus is at the level of PLN 4,400 gross. In turn, **the average relocation package for managers oscillates between PLN 5,700 gross and over 16 thousand PLN,** which gives an average of 6,450 PLN gross.

The amount of the financial addition depends mainly on the industry and the experience of the employee. In the most competitive markets, such as IT, Production or SSC/BPO, employers often offer one months' and even three months' remuneration. Naturally, IT employees can count on the most attractive relocation packages. Similarly, the manufacturing industry, which is currently struggling with a large deficit of specialized candidates, also maintains a similar level.

The lower costs of living are equally encouraging for candidates. For example, an employee who moves to the city with lower costs of living can afford even twice as large a flat.

It also happens that after many years of work in one location, specialists or managers are looking for a change. It is also worth presenting the cultural and entertainment advantages of a given city in the offer.

An employer who can identify the individual needs of such an employee has a better chance of offering him or her an adequate offer.

23% OF COMPANIES, THAT RELOCATE THE CANDIDATE , OFFERS THE HIGHER SALARY BASE

34% OF EMPLOYERS OFFER A BONUS PAID AFTER EMPLOYMENT

6 450 PLN THE AVERAGE AMOUNT OF THE RELOCATION BONUS

6.02 Relocation barriers

The biggest barrier for employees who decide to relocate is the organization of moving house and family life in a new place.

A special challenge is finding accommodation, which is why 22% of companies that relocate an employee finance a flat.

It is also a common practice to pay for a hotel at a time without one's own place to live – it is done by 11% of employers.

During recruitment, Antal consultants also meet with organizations that care not only about the employee himself, but also his or her family – providing support in finding a job for a spouse (6% of companies) or kindergarten/school for a child (9% of companies).

In the SSC/BPO and manufacturing industries, employers also pay transport and moving costs. In turn, IT specialists enjoy greater work flexibility, a frequent opportunity to work from home and even a home ticket – at least once a month.

Reaching for employees from local and foreign markets is gaining more and more popularity in Poland.

The attractiveness of relocation packages and competition for the best specialists is another example of the deepening market of the candidate.

At the same time, employee relocation opens up new opportunities for companies, but above all it allows for stable business development, and for the employee himself or herself means a chance to accelerate his or her professional career.

22% OF COMPANIES THAT RELOCATE AN EMPLOYEE FINANCE A FLAT

6% OF COMPANIES ARE PROVIDING SUPPORT IN FINDING A JOB FOR A SPOUSE

9% OF COMPANIES ARE PROVIDING SUPPORT IN FINDING KINDERGARTEN OR SCHOOL FOR A CHILD

PART 7

Relocation attractiveness of Lodz

94

95

7.01

Sports and entertainment infrastructure

The relocation attractiveness of Łódź is largely influenced by the city's potential to organize interesting events from the world of sport, culture and broadly understood entertainment. The city abounds in various types of restaurants, bars and pubs where social life flourishes. Sports infrastructure enables the organization of major sports events.

WIDZEW ŁÓDŹ CITY STADIUM

A multifunctional sports stadium located in Widzew, at Marshal Józef Piłsudski Street 138 in Łódź. A fully roofed building, equipped with artificial lighting. The single-storey stands can hold 18,018 people (all seats). The design meets the requirements of the 3rd category in the UEFA classification, with the possibility of adapting to a higher one. The stadium is owned by the city of Łódź and used by the Widzew Łódź football team and occasionally by rugby players.

MUNICIPAL STADIUM OF THE ŁÓDŹ SPORTS CLUB

A multi-purpose sports stadium located at Unii Lubelskiej Street 2 in Łódź, managed by Municipal Culture and Sports Arena Ltd., used by the ŁKS football team and Łódź Construction Rugbists. The stadium consisting of one stand was opened in August 2015. In July 2018, city councilors of Łódź decided to build the remaining three stands of the ŁKS stadium, which are to include: club museum, souvenir shop, restaurant, conference rooms, office and service and trade space. The finished stadium is to have a capacity of about 20,000 seats.

ORŁA ŁÓDŹ SPEEDWAY STADIUM

The most modern speedway stadium in Poland. It is located near the Łódź Kaliska station, the main entrance is from Włokniarzy Avenue. The stands can accommodate 10,000 spectators.

ATLAS ARENA

Hala sportowo-widowiskowa w Łodzi. a sports and entertainment hall in Łódź. The stands can accommodate 10,049 spectators, and additional 3,000 can be set on the hall field. 1,500 parking places, 4 multimedia screens and 11 VIP boxes are available for guests. The concerts of, among others, Deep Purple, Imagine Dragons, Hans Zimmer, The Cure, Bryan Adams and Jean-Micheal Jarre took place at the hall.

7.02

Upcoming events

In Łódź, large international initiatives are undertaken, which significantly affects the prestige and perception of the city.

EXPO HORTICULTURAL 2024

– the so called **Green Expo** is to attract at least 4 million visitors to Łódź. Estimates say that the daily number of visits can reach up to 30,000 people. The exhibition is to last about five months. Exhibition pavilions will be located in the Central City Park, which will be built after the extension and revitalization of the Baden-Powell and 3 Maja parks and the CKD area. The total area of this part of the city is 77.3 hectares. In other parts of the city, there will also be exhibition spaces. Buildings erected for exhibitors will after the exhibition serve the inhabitants of Łódź as cafés, restaurants or orangeries. Attractive green areas will be connected by a tourist trail surrounding the city. The Łódź exhibition will be held under the slogan "Nature of the City".⁷

The initiator of international exhibitions is the International Association of Horticultural Producers. Since the 1960s, the organization has set itself the goal of: stimulating increased demand for ornamental trees, plants and flowers around the world, industry promotions, becoming an international centre of industry information and exchange of knowledge and promotion of best practices in the production of ornamental plants.

BENEFITS FOR THE CITY:

- **new and attractive green tourist infrastructure.**
In other cities, the exhibitions also served in later years. In the Netherlands a popular park and tower with a vantage point was created – the place is also used to organize large open-air concerts. In turn, the remainder of the 1992 exhibition is the "small city". The area for the event has been planned so that it can be used as a residential development after it.
- **investments in road and communication infrastructure.**
30 thousand of visitors need a well-connected public space. In the previous editions of the event, the infrastructure prepared to handle such a large event served the inhabitants in subsequent years.
- **promoting start-ups.**
The opportunity to present innovative ideas to the largest players in the industry and in the world.

2019 WORLD CHAMPIONSHIP UP TO THE AGE OF 20 IN FOOTBALL

– the 21st U-20 world championship tournament in men's football. For the first time this event will take place in Poland. It will start on May 23 and will end on June 15, 2019. Łódź, Bydgoszcz, Gdynia, Lublin, Bielsko-Biala and Tychy are the six cities

selected for the hosts of the tournament. The opening match and the final will take place at the Widzew stadium in Łódź.

EUROPEAN UNIVERSITY GAMES EUSA GAMES

– in 2022, more than 5,000 students from around 350 universities from all over the continent will take part in the competition, and 500 international judges will be watching matches and games. The event will be supported by 1.5 thousand volunteers. As part of EUSA Games, players and competitors will compete in 13 disciplines, including volleyball, football, tennis, futsal or badminton. The competition will take place mainly in sports facilities belonging to the Municipal Sports and Recreation Centre. The Łódź University of Technology offers the Bay of Sport. The plans are also to build an information pavilion of the EUSA Games event, located just next to the Bay of Sport and an underground tunnel connecting it with the academic district.

Until now, Polish cities have stood as candidates for the organization of the event three times. It is, among others, Wrocław. Only Łódź succeeded.⁸

⁸ Dziennik Łódzki, "Green Expo for Łódź. Łódź won and will organize EXPO Horticultural in 2024", 21/03/2018
⁹ Gazeta Wyborcza Łódź, "Łódź will host EUSA Games 2022. The official contract has already been signed", 30/11/2018

PART 8

98 Dual

8.01

New Centre of Lodz vs. Office Służewiec

More and more often, more Warsaw companies are deciding to locate their headquarters or branch.

The following table shows the comparison of key factors in the selection of office headquarters in two main office locations in each city: **New Centre of Lodz** and **Office Służewiec** located near Domaniewska Street.

	NEW CENTRE OF LODZ	OFFICE SŁUŻEWIEC
Location	The complex is located in the very centre of Lodz near the Lodz Fabryczna main railway station	The complex is located in Warsaw’s Służewiec, about 7 km from the centre of Warsaw
The approximate time of public transport from the centre of Warsaw during the communication rush hour	1 hour 30 minutes	40 minutes
Number of employees	12,000 people	100,000 people
Office space	95,000 square metres	914,000 square metres
Average level of remuneration in the SSC/BPO sector	5,000-7,000 PLN	6,000-8,000 PLN
Supported business processes	Accounting, HR and Payroll, Banking, Customer Service	Accounting, HR and Payroll, Banking, Customer Service, Logistics
Common opinions	- the district still "under construction" - modern character - the very centre, cultural and entertainment life - flagship facility in Lodz	- a mature quarter, functioning for several years - standard character - typically business district - a district bringing together business processes, called "Mordor"

8.02

Office investments in New Centre of Lodz¹⁰

NOWA FABRYCZNA

Office building, located at Składowa Street 31 /37 at the intersection of Węglowa and Knychalski. It also functions under the name **Nowa Węglowa**. The construction of office real building started in September 2015 and lasted 22 months. **The total area of this seven-storey office building is 30,000 square metres, while usable area is 20 thousand square metres, of which the largest part is occupied by offices – over 21 thousand square metres.** The facility is an investment project of Skanska Property Poland, Skanska was selected as its general contractor, while the project was created in the Medusa Group studio – Przemysław Łukasik, Łukasz Zagala. The Faculty of International and Political Studies at the University of Lodz, the Faculty of Philosophy and History of the University of Lodz and the Lodz Fabryczna Station are situated nearby

Contact: +48 22 561 30 00

MONOPOLIS

Located at Piłsudskiego, Kopcińskiego, Wydawnicza streets. Also known as the **Spirit of Lodz**. Originally it was built in 2020, currently is being rebuilt. **The usable area of this eleven-story building equals nearly 29.000 sqm, of which the largest part is occupied by offices - over 23.000 sqm, less commercial space - 5.000 sqm,** with 14 stores. The building is an investment of the Virako company, while it was designed by architects from the studio with a group of 5 architects. Nearby is the Forum 76 Business Center, 79 Kopciński office building, and the former knitwear factory owned by Henryk Dziembor.

Contact: 48 42 25 26 814

MBANK STOP

A five-storey office building located at Kilińskiego Street 74. The construction of the office building ended in August 2017. The general contractor of the facility was Erbud, the project was developed by Ghelamco Poland. **The office space of this facility is 24 thousand square metres.** In the vicinity there is the Main Library and the Phonotheque of G. and K. Bacewicz Music Academy and a complex of buildings EC-1 Zachód.

Contact: 22 243 04 88

¹⁰ www.urbanity.pl

ORION BUSINESS
TOWER

Orion Business Tower is a high-rise building in the district Śródmieście at Sienkiewicza 85/87. The building was erected in 1978. The total area of this 17-storey property is almost **15 thousand square metres, while the usable area is 11 thousand square metres, of which the largest part is occupied by office space – over 9,000 square metres.** The authors of the architectural design are architects from the Galbex studio, and this is a development investment of Echo Investment.

The Lodz Provincial Office, Roosevelt’s Tenement 17 and the Central Brokerage House Pekao are located nearby.

Contact: +48 42 292 91 09

RED
TOWER

Red Tower was built in Lodz in the Śródmieście district at 148/150 Piotrkowska and Piłsudski. Other names are **BRE Tower and MBank’s headquarters.** The office building was erected in 1978. The total area of this multi-storey office property is over 13,000 square metres, and usable area is nearly 13 thousand square metres, of which the largest part is occupied by offices – nearly 10,000 square metres. At a distance of 22 meters, there is the Piotrkowska 152 building, 70 meters further there is Piotrkowska Tenement 146, and 91 meters further there is the Piotrkowska 153 building.

Contact: +48 22 350 62 45

BUSINESS
CENTRE

Business Centre is located in Lodz in the Śródmieście district, it is located at 3 Piłsudskiego Street at the junction of Mickiewicza and Piotrkowska. Sometimes it functions under the name **MultiBank Office Building.** The construction of the building was completed in the fourth quarter of 2001. The total area of this six-storey office building is **13,000 square meters, of which the largest part is occupied by office space – over 7,000 square meters.** The building is a development project of Echo Investment, a construction company Eiffage Polska Budownictwo is its general contractor, and the architectural office from Lodz – NOW Biuro Architektoniczne is author of the project. The Piotrkowska 164 office building is nearby, as well as the Orange Plaza Financial Centre office building and the Entertainment Centre.

Contact: 42 292 91 09

LODZ 1

An office building at Piłsudskiego 22 is a three-storey office building, which is located in the city of Lodz within the borders of the Śródmieście district. It is less often referred to as **Infosys BPO and Philips Office.** The construction of the Lodz 1 office building began in 2005 and lasted one year. The usable **area of this building equals to over 8,000 square metres, of which the largest part is occupied by offices – 6,000 square metres.**

Skanska, a construction company, was the general contractor of the investment. Nearby there is the parish church of Holy Name of Jesus, Piłsudski’s Tenement 25 and Campanile Hotel.

Contact: 48 22 299 77 98

ORANGE PLAZA
FINANCIAL CENTER

Orange Plaza Financial Center is a Lodz office building within the borders of the Śródmieście district at 166/168 Piotrkowska Street. The construction of the property came to an end in 2000. **The total area of this property is 3,000 square metres, while the usable area is 2,440 square meters, of which the largest part is occupied by office space – 1,575 square meters, less is occupied by commercial space – 901 square meters.**

At a distance of 24 meters there is the Piotrkowska 164 office building, 52 meters further there is the Business Centre, and 98 meters further there is the Leopold Krusche Tenement building.

Contact: +48 731 734 770

LODZ
WORK

Lodz Work - is located at ul. Dowborczyków and Targowa. **The office space of this building is 4,000 sqm.** The object is an investment project of Okam Capital based in Warsaw.

The Ericpol Telecom office building and the Faktoria Business Center are nearby. Another name of the building is **Avangarda Center.**

Inwestycje
realizowane

THE GHELAMCO COMPLEX

New Centre of Lodz is a seven-storey building that will be located in the capital of the Lodz region. The usable area of this building will be 100,000 square metres, of which the largest part will be occupied by offices – **18 thousand square metres.**

Contact: 22 455 16 00

CITY GATE

A complex of office buildings being built at Kilińskiego Street. The completion of construction is planned for mid-2020. **The office space is to be 40,000 square metres.** The author of the project is an architectural office – Medusa Group – Przemysław Łukasik, Łukasz Zagafa, Skanska was selected as its general contractor. Nearby there is the Main Library, Phonotheque of the G. and K. Bacewicz Music Academy, Textilimpex Office Building and the mBank Stop office building.

Contact: 48 22 653 84 00

OFFICE CENTRE
FABRYCZNA

An office building will be erected at Kilińskiego Street in 2022. The usable area of this 13-storey office building will be 31,000 square metres, of which the largest part will be occupied by office space – 27,000 square metres, less will be occupied by commercial space – 4,000 square metres.

Nearby, there is the Lodz Culture Centre and the building of the Council of Saint Alexander Nevsky and the N23 NCł Apartments are being built.

Contact: 48 22 562 30 80

THE TARGOWA 2
OFFICE BUILDINGS COMPLEX

This complex is to be erected in Lodz. Construction of buildings is to start in 2019 and finish in 2020. The office space of this development is to be 30,000 square meters. The building is an investment of HB Reavis Poland, while the architectural concept has been developed by Open architects from Warsaw. At a distance of 135 meters, there is a complex of buildings EC-1 Lodz – City of Culture, 215 metres further there is New Centre of the City, and 217 meters further will be built a complex of Rynek Kobro buildings.

Contact: 48 22 203 44 20

IMAGINE

Office buildings at Piłsudskiego and Rydza-Śmigły streets. The building structure began in winter 2018 and will end in June 2019. **The total area of these six-storey buildings will be 16.000 sq m, of which the largest part will be occupied by office space - 14.000 sqm., less commercial space - 2.000 sqm.** DDJM Biuro Architektoniczne is responsible for the architectural design of the property, its construction is carried out by the construction company Eiffage Polska Budownictwo, and the construction was invested by Avestus Real Estate. The Forum 76 Business Center office building and the Niska 11/15 building stand nearby, and the Monopolis building complex is being rebuilt.

Contact: 22 331 78 00

PART 9

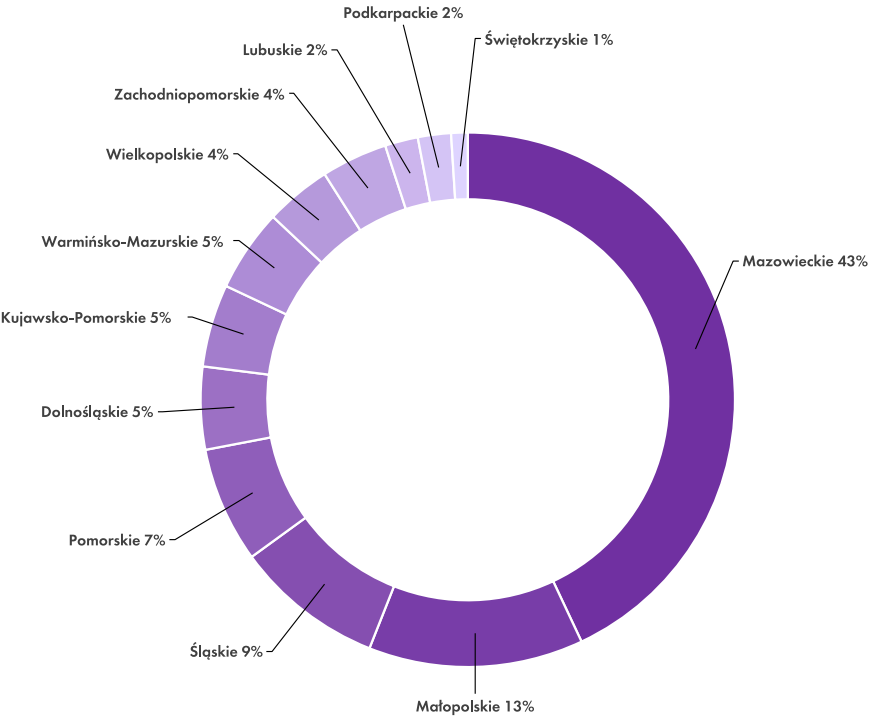
Guide for the employer

9.01

Readiness to relocate to Lodz and the current place of residence

The employers of Lodz companies should focus primarily on the directions, out of which the highest percentage of potential candidates declared their readiness to relocate to Lodz. It is presented in the following way:

Place of residence of people who are open to relocations to Lodz

Mazowieckie	43%
Małopolskie	13%
Śląskie	9%
Pomorskie	7%
Dolnośląskie	5%
Kujawsko-Pomorskie	5%
Warmińsko-Mazurskie	5%
Wielkopolskie	4%
Zachodniopomorskie	4%
Lubuskie	2%
Podkarpackie	2%
Świętokrzyskie	1%

9.02

Offers for candidates and relocation

The projects carried out by Antal indicate that the most open are people (this is the characteristics of over 50% of completed recruitment projects including relocation):

- Before 30 or after the age of 45
- No family obligations
- More attractive financial offer
- Attractive location of the place where the job offer is made

The following aspects influence Lodz’s attractive location:

- Central location on the map of Poland
- Convenient communication
- Low cost of living – including, above all, renting or buying a flat
- Image of the city
- Cultural and entertainment attractiveness

In the case of relocation, the preparation of the so-called "welcome pack" is especially important – a short guide to the organization, but also to the city – where you can eat in the work area, the main landmarks on the city map.

Useful contacts

CITY HALL

CITY OF LODZ OFFICE

Investor Service and International Cooperation Bureau

Piotrkowska Street 104A
90-926 Lodz
boi@uml.lodz.pl
(42) 638 59 39

RECRUITMENT AND HR SERVICES

KAROLINA KORZENIEWSKA

Account Executive Europe, Antal SSC/BPO

karolina.korzeniewska@antal.pl
+48 664 926 582
+48 22 483 51 43

PREPARATION OF THE REPORT

AGNIESZKA WÓJCIK

Market Research Manager, Antal

agnieszka.wojcik@antal.pl
+48 728 527 940
+48 22 483 50 00

Notatki / Notes

European Union
European Regional
Development Fund

